376

$\frac{A}{III}$

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

MIKROFILMTÁR

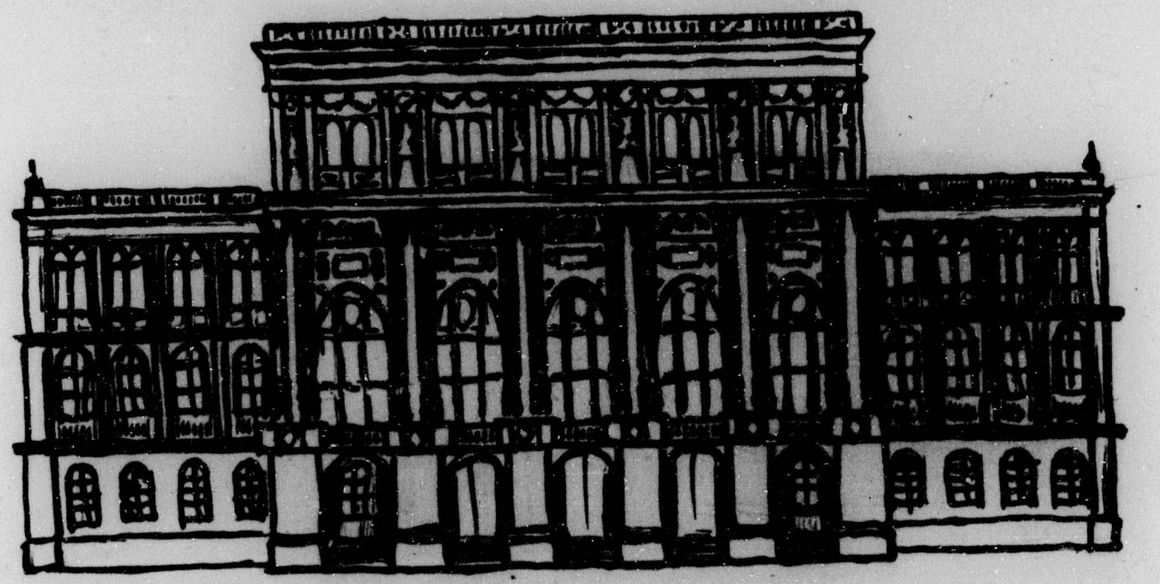

BUDAPEST

BIBLIOTHECA ACADEMIAE SCIENTIARUM HUNGARICAE

1959

FOTO
F. Sné.

MTAK – KÉZIRATTÁR

MAGYAR IRODALOM
LEVELEZÉS

4°

65.

TOLDY FERENC
LEVÉLTÁRCÁJA

X. „F"

M. Irod.
[Levelezés]
65. 4 Fasc. Szám.

[Levelezés]

Toldy F. levéltárának

X. ik Kötet.

Fáy András levelei		42.	I, II kötet. 1. ülésig. 43. levél.
„ József gr.		1	levele.
Fejérpatak Gyula		1	„ I, II kötet. 1. ülésig. 2 lev.
Fejér Bertalan		1	„
Fekete Gáspár		15	„
„ Nehemiás		1	„
„ Sámuel		1	„
		1	„
Feleky Miklós		1	„
Ferenczi József		1	„
„ Sándor		1	„
		1	„
Fest Imre		1	„
Festetich Ferenc		1	„
Fényes		1	„
Findely János		1	„
Fischer		1	„
Fleischmann prof.		1	„
Fogarasy János		8	„
„ Mihály	püspök	1	„ I, II kötet. 1. ülésig. 2 lev.
Fogarasi János		3	„
Forgách Antal	gr.	12	„

22 levélíróktól 98 levél.
Régi jelzés. 207 Szám.

M. T. Akad. 65.

1834.

1.

Ezennel Kék szemfényvel Rúdban a' Szívnek Kis mondatot. — Hallom, Karnes, a' pallagi Kristus, mikor nem kondá elö! 's Horváth „járúl mint ége Karnes, mint Kele Ki Vörösmarty hallgatása ellen!“ Ez Fejérj elégedetlenségében a' hazájával, nyomtatni tsekeszetlenül kí. Igaz, hogy azt tudtam, hogy eskü nélkül hűsök jelen a' praxisban dusok tűzzel, nem akartk volna Vörösmartynak új tanbúi nehéz fót. De ez nem az ő, hanem az ügy chalapy ej Lúdjú' kibúja, tsak egyenesen azt rendelnék, hogy minden csapatból eskü egy jöjön. De azt hiszem, illy szelídségben eskü nem egyenge tollú ütközlemény, 's eskü az Ki Vörösmartyt még nem ismerte, nem irathat mindig. —

Fáj

Kemenesi Tisztelettel

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Jelentem Uré! tiszelt barátom Uram!

Szombaton nálunk lévén Szentpétery, jelenté, hogy nála egy billikom van Lesen van, ami, ha jó, 60 pengő fér. Ha ez tetszenék a Kisfaludy-Társaságnak, ő akarja azt elvétetni, és pedig nem tekintik más kikötés. Ezenkívül, miután ő arra kötelezé magát (vagy elkészítik) megtekintsem, és ismét Szentpéterynél vagyis, minthogy most igen elfoglalva. — A tekintetes Szombaton este vissza tegnapot, 384 pengő forint és egy elő tegnap, így pedig ő 30 kr. 2 forint és a nyíl beküldeték. —

Ezeket tudtomra adni kívánom, Jómagam tiszteletem nyilvánítván

Pesten 12 Jun 840.

alázatos szolgája
Fáyet András.

Ma szabadság. Ülést tartottunk, Kiegyülést.
Tolnay Sándor is többek pártolásával új
alapító választás történvén, a régi Gyurcsitsal
Elnökül ajánlat, Jegyzőnek Nyáry, Pénztárnok
nek Illésy választatik. Mintegy 60 jelen volt.

Tekintetes Úr! Kedves barátom Uram!

Simonfies barátomtól értem, hogy Fiú Béla Öcsém, ő-sógorommal fia, valami
praxisát akarta be a theatrum. gyógyítás-ágának. Ez engem aggodtat, mert
17 éves fiú valami kesülésben dolgot még nehezen ítélhet, el a fiú tegnyál
mondván Fülei gondolatlansága miatt, meg vallom igen Mene vagyok
annak, hogy a fiú a Gimnyasiumi tárgyaktól a sonkuriektól elvonattva, ha
Zemplen fiskálisával enyhébb fel Dolga Készületi idejét. Megértvén tehát,
hogy kedves barátom Uram Fejes Lizt vam a Rejimentjében, méltóz-
tasék oda irányozni a dolgot, hogy a gyermekkel szigorúbb érzésnek ke-
Fülelenségére ő minden kivallás nélkül rovattassanak meg arról kibúni, mik
arra mutatnak, hogy ő Kinyedén s ezek bolondságban akart ő lenni. Ez még
a mi kedvő Romlásban sem volna elnézhető bár inkább menthető, mert pedig
egyik sem. Ha vétkes a darabbag volna, ni tsán ez a Vadászat türelmetes
lehetne, még az esetben is nevének, első alkalmatosságot ohajtanám.
Bővebb megfejtő mielőtt ohajtnék a fiúnak, de kívánságot nem. Ezért
végtelen levelemre, még annyi Kérésem Rólul Fáie sógora Legyen. Ugy gondolom,
méltóztatik ezen tárgyra egy Kedvező levelemmel lenni, a' meg tiszteltetem. el fiú
nek jelenlő tanácsokat de siettségem, meg Gátolja vam.

Bocsánatot az alkalmatlankodásért. Mely tiszteli szívem tiszteletével mondom

Pesten 23 Oct. 1842. Sajnálom, hogy fülemig lehetetlen Dgem a Gróf Zichy Károly ő méltósága
vele vam Kedves 18 a 19. tsis. alkalmatosságot alkalmat. Fogadtatni.

Tsiszteletes Úrnak a Debreczeni Ref. Collegium
Nagy Tanítója
Méltóságos
Vitézlő Erdélyi
Mihály Úrnak
Kedves barátomnak
Debreczenben
Hajdu Kerületben
Postán
Debreczen

Tekintetes Úr!

Egy kis[elt] barátomnak, Tomory Szabó Sámuel, Kecskeméti Professor, Urunk, levelét vagyok bátor érennel átküldeni; arra esedezvén: hiltoztassék nekem egy pár sorral megírni: mit valahol jár neki? nálló-e Szemere Gyid. romániája az elfogadásra vagy nem? s küldjön-e a' fordító Gatay Tár, mutatvány- imellet fordításából, vagy nem? Tomory Szabó urat ismerem, mint solid tudományú jeles férfiút; de Gatay Istvánt nem, lunem csak tehnyéjét. Talán jó volna megismerkedni ezzel az ifjúval, s ahhoz képest ne talán kezünkbe tét, eleibe adandó fordításokra. Mert az illy munkának facit ember, kivesen de gorizt oldalbeit, s az ember pénzt is nyer és lelket is. Ha [illegible], ennek, ennek neki, hogy küldje fel Kéz iveit.

Még bátor vagyok tudakozni: B. Jósika Miklós, nem küldte-e a' Tek. úrhoz, részemre meg Vitkanyait? Mert úgy emlékszem, hogy a' T. Társaság könyvtárába küldeni meg ezen munkáját számomra!

Kiss ini Kedveréseibe ajánlott, tiszteletel maradok

Pesten 14 Febr. 1844.

A' Tekintetes Urnak

alázatos szolgája

Kis[illegible]

Tekintetes Úr!

Tisztelt kedvezo Uram!

Tegnap estve, ifjonti grippém miatt nem mehetvén el a' Kisfaludy-Társaság üléséből, ezennel bátor vagyok ábrahámiensis arany népies dalokat, mik a' társaság számára kezembe adattak. —

Bátor vagyok egyszersmind, nemes Társ Úrnál tudakozódni: Lassan halad a nyomatás; nem lehetne egy kissé gyorsabb tempót.

Soliadai Tizjustus, mint Septemberi végével más tisztségébe lépett volna forgomia, a' Censurai minden retortáin és sortanácsi ácshajcsában, szemesítem elhiszed e' 16 Octóberben kiürült helyem vissza! Most más sok adósságra jelentkezne megtéríteni nyalván!

Barátságos tiszteletem nyilvánítása mellett maradok

Pesten, Nov. 22. 1844.

Tekintetes Urának

alázatos szolgája

Fáy

Tekintetes Úr!

Kegyelt barátom Uram!

Mind ez mind felesegem tüvé tettünk ennek a' hirnél mindent; de nem akar-
tunk a' Tekintet jegyrésére. Felesegem ohajtanya a' hirlapokat is.
Ennekem nincs is egy tekintetben nálunk kapzsiskodni nálam a Tek. ur az
első ülés jegyreteit. Ha akarja, egy Vallas, egy Legnis fogunk reá.
Barátsági tiszteletünk mindenkor

Pesten 6 Dec. 1844.

A' Tekintetes Urnak

alázatos Szolgája
Jegyzendorf
mpr

Tekintetes Úr!

Kisfaludy Mórincz, levelemet vevém Martonfalvay által, bejött Esthe, 's most nem akarom. Sokszor akartam, de a' többi közöt megfeledkezém ígérni. Jegyzeteimet Tiveteknek a' Tek. vármegyéhez küldeném, ezt ígérém, hogy Tekintetes Uraim az ügyben tehessenek, mit akarnak, és a' Tek. Úr is szíves lenne sorsáim megoltani. Emlékezem Tiveteket vagyok ajánlani: hogy Tekintetes Uraim a' Tek. Úrhoz, hogy akarom vegyék által M. Kisfaludy Sándor Ezüstös felöl.

Barátságos tiszteletel maradtam

Pesten 25 febr. 1847.

A' Tek. Úrnak

alázatos szolgája
Fejérpataky mpa

Kedves Testvéreim Úr!

Méltóztassanak szíveskedni, a' mult Szüszajnál megkívánt egyházi Schematismusokat. Ezekre ugyan nagy szükségem lenne már. Ezekben alulírott : méltóztatik egyszersmind nekem elküldeni az 1846 évit, ez' a' negyben nevezett diocesisek eránt eddigel elmaradt volna, 1847 ikrül pótolva. —

Ezen kívánságomat kérjük a Ugyhuzlan tudósítás, úri barátsági jóhajtásomban tisztelettel ajánlom

Pesten 26 Januarius 1847.

A' Testvéreim Urának

alázatos Szolgája
Fejérpataky
mpria

Schimmer Károly
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Pest
3

Kedves Schimmer Úr!

Mielőtt a' Pesti Kalmár-társaság részéről Önnek 50 aláírásonként
ismét a' Vörös kereszt alatti vegett Önnek átadandó. Akarom
ön jóakaratát kitudni, szeretek semlegyen ön közöttünk. Emlékezem
az 50. évben ön a' 3dik számot, ötven 50 forint nem tette"
hanem, ekkor is a' nyomtatvány által küldetett.
Egyszerre volt. ön a' többi idő' ígérni.
Kérek barátságos részletes válaszra
Pesten 5-ik Mart. 1848.
A' Schimmer Károly

a helyiség Polgárja
Pályi András m.k.

Tekintetes Földy Lajos
Elnök, titkos tanácsos
úr részére

Pesten
3

10. Tekintetes Úr!

Ön az Athenaeum intézet Galeriájáról folió, ducto marginé kivánatra lithographiáltatni, a' végre, hogy a' Tit. néz. Társ. kivánatának Folumi, ábrázolásait s' tekintetes Elnök &c. Arczában ön a' pesti lithographiát nem ismervén, bátor voltam a' Tek. Urat Ezennel egy Ajánlatra-tási árával, Különösen azt kérni: mellyik Pesten a' legjutányosabb és pontosabb a' lithographiánál? Egy ivet ducto marginé nélkülözőt hányat kellene nyomatni: 300 ét 500 példányban? Ez végre: mennyi

ido"
3

idő alatt Esztétikát és Lythographiát
7–8 órával?

Ezután írhatnék egy sereg sok
mindenféléket, bosszantatok Engve alatt
nem unhatnám addig, míg Pesten levelünket
ajándékul nem kapom

Pesten 25 Mart. 1848
Ét Ák. Imre

alázatos szolgája
Jó... mind
egy mind.

Ez szolgai és gyűlöletes, erőhöz vett
bérét jönj és semmi végképpen ne
vonnak. Minek fáradt alatt lárd nincsen.

Tekintetes Úr! Jeles pártolója Uraim!

Most vagyunk jegyzőkönyvbe téve, hogy nőtlen maradnak a Tek. Urnák nagy nevű Családnak meg. Bátori nyolcadik ágon eredő megfogyni. —

Az neuerei irodalom történetének nyert figurája alatt Egyénünk. Azonban a 2ik ízetet nem kapsuk meg. Szabad-e efelemet tenni?

A' Tek. Urnák

Kitűnő barátja
Fáy.
[illegible]

Tekintetes Úr!

149

Igen tisztelt Teleszeres Úr!

Nagybecsü igéretse szerint Tekintetteikben, hátra vagyok megküldeni azon könyveimnek jegyzékét, mik a' Kisfaludy-Társaság és Academia tulajdonyaiból, nálam csonkán állanak, vagy épen hiányoznak:

1., A' Kisf. társ. évlapjaiból, a' két első sorozatból, megvan nálam az 1, 2, 3, 5 és 7 kötet. Ezek így hiányzanak a' 4 és 6 kötetek.

2., Kisfaludy Károly munkáinak negyedik kiadásából, a' hat kötet sorozatból a' 10ik hiányzik.

3., A' nemzeti könyvtár második folyamából csupán három vannak meg: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8. több hiányzik.

4., Egyes munkáját nem tartom.

Az academiai értesitőből, csupán ezek vannak meg nálam:

1840 évből csak az 1ső szám.
1841ik évből 1, II, III, IV és V számok.
1842 és 43ik évből semmi.
1844ik évből csak a' II-ik szám.
1845 és 46ik évből semmi.
1847. egészen megvan.
1848ik évből csak az 1ső és II-ik szám van meg.
1849ik évből semmi.
1850-ből meg vannak az 1ső, II, III, IV és V számok.

Ugyan

Ujra alázatos esedezésem mellett kérő szívességében
nagybecsű barátságába ajánlott, szíves tiszteletemet nyujtom

Pesten 5ik Május. 1851.

Alázatos Szolgája

Jáy András

alázatos szolgája
Jáy András
mpria

U. I. Hogy pesti ügyeit elvégezze, szerencsés eljárása Horma Benedictusban. Ő felvette Subjuss könyvkereskedésében: maga redactiója sőt még külföldi levelezői számára is a fizetéshez 2 Ducatot, minden kiadás nélkül, önhirdetéséből. Oda lapja redactiójával együtt Horma nyomdáját, s most Kölcsey nyomatja a magyar Stiriapost. Ebből kedvesen jó válik. De szomorú dolog, ha egy Stiria illy forgó dologban, kalászolni nem diria az önhirdetéseket.

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

Több rendbeli levelemre utóm[ó]ra sem lehetvén semmi
czélom, bárom vagyok arra intődom által Czégednek
egy kis magyarázattal. A' szerkesztő Úr alkalmasint
legjobban ismeri a' pesti könyvárosokat, mind ennek
előtte, mind pedig napjainkban, mint kiadókra nézve. Két
nyomtatásban nekem ajánlatik egyik kiadó
(Verleger) átvételére, kiben az emberek bizhatnak?
Egyenlőségre vagy károm igen összevonja keresgetésem.
Emiatt pedig a' szükséget nem igen diczérik. Ohajtom,
hogy a' szerkesztő Úr erre egyhirtelenében gondja tudna.
Egy pár sor ezen végből Czégéd alatt kérlelem nagy
becsű válaszodra ajánlott, s' kész lettem maradtam

Pesten 6 Jul. 1832.

A' szerkesztő Úrnak

alázatos szolgája
Fáy András.

Bocsánat az alkalmatlankodásért!

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Tekintetes Főbíró Úr!

Alázatos tiszteletem, mélyen érzett hálám, köszönet, hódolat érzelmeit, melyek szívemben a Tek. Úr iránt élnek, ezen sorokban kifejezni, nem tudom. Ezért csak röviden említem meg, hogy a Tek. Úr iránt érzett tiszteletem, ragaszkodásom, hálám, szeretetem határtalan.

Egyébként pedig a Tek. Úr szíves figyelmébe ajánlom magamat, kérve, hogy a Tek. Úr szíves jóindulatába engem továbbra is befogadni méltóztassék.

Tekintetes Főbíró Úr!

Alázatos tisztelettel: Gyurcsek Ilona
kir. nyilvánosságra felügyelő

Gyurcsek
3

Egészséges igen hangos torokban van
kifejlődés a' miatt, hogy szemeim
elgyengülésök miatt Italjas
ételeimre vagyok kárhoztatva.
Chiavi tisztelettel maradtam

B. Jen, 10 Aug 1854.

Tekintetes Lichnek Chiavi

16

Igen tisztelt Jelenvaro Úr!

Erem Küldöm az Academia számára arendelt
nihi kiadott munkáimból Csiky Kámpanol.
Továbbá a Jek. úr által megigyrott s álta
lam kijavitva kiegészitett Lépcsőre is, mi
nelly Lépcsőzetes rajzzal együtt; milyen ar ára
Zárt jegyzék mutatja. —

Egyszersmind Küldöm a Jek. úr számára
egy példányát, megjelent „Sávor arvoslanak,
Élve. Esperesnek, ügyében rágalmazó tett
Barátságos Lörbenjárás ért. Nem tudom:
milyen hogy fogadtatni az egy humorisa munka.

Magyarországon rendkivüli tisztelő Barátom

Pesten, Nov. 19ikén 1854.

A Jelenvaro Urnak

alázatos szolgája
Fáy András
mp

Igen tisztelt Főtanulmányi Úr!

Ehrenreich Lajos a't. Academia Gazdasági Tagnak, Egyetemünk hallgatójának egy példányát. —

Tudósítom, hogy az Academia Országos Ülésében róla tenni nem lehet. Azonban ezennel a Főtanulmányi Urat is nem állja el egy emlékezetes Gazdasági Társaságunk igen kedves. Ehrenreich Lajos Nagy- és Gyógyszerész Úrnak ezen dolgában nincs hogy ne tegyek! —

Tudósítom a't. Urat, hogy a Főtanulmányi Úr ezen hallgatóját, illető tanulmányi a't. Urnak.

Ezen egy tárgy, hogy ezen ügyet nem ismerik, hogy a Főtanulmányi Úr ezen ügyet nincs a' kiadásra, illető és tétessék tárgyalásra, illető ezen ügyet a' Főtanulmányi Úr ezen ügyet, a' Főtanulmányi Úr ezen ügyet, a' Főtanulmányi Úr ezen ügyet,

rája Tövet leó alatt lenni elnemy, mind ezaltare bánni
nékem lovai ág rea vérue zsiros lovai ág Erdélyben Marga
vérue, és ez compromissio a' Vaivoda és Kompstor Lukácsinak
kézbe légye perre.

Az Oláh ezeres Cállyán, mikor a' Vaivoda Kompstor Gáspár
Eö fő gyomára, elöjöttenek ezer 15 pattal Cantor Kostya
dik Gyomára is, magam, Kálnoky Sándor Uram
nevében, 3 példány ra. Erre Cantor Kompstor Gáspár Uram elö
fizetés is nyugtát adott Uramnak, mellyet keresem Tőttünk el
elsö 66 Gyalom tüzet eresztenek, 56 + 4 — 5 tüzet Cdupla
is, mikor Uram leg-példányát Gyilván nem tövetkezhetik nem
is tövet Uram, s' mikor, az Erdö dig Uram, Resolvalt
nem is vehetem. Az Kassai dik Gyomok Ziget regkezdem
az első 5 tüzet Cart rendilik mellyek Kassai Kapitány Gáspár
Kardinay) De a' mint a' még hátra lévő tüzet végett,
nyugtámra C Emich Kolyátka magam elmentem, de a'
nem várt elsö lépet vetette, hogy maga megnyerik Kompanyát
s elüldözdik a' hiányzó tüzeket. Harton kéz birom
ezer következik. Ellot; érét, elüldözem Bila D. Jenet,
s ez újra a' Jenebli vállostokra, aronkor zsigadnya C, hogy
a' nyolcta nincsen birom ét, mint hogy a' kinyomolódás
Kolyán visszavonni kisérlették, de nyugtalanét. Ez már
világos dik Szerdán reggel; chegy ezeremben kéjelődtünk
vinc magában, mert ha ez lépés lennék kéjsér is kövesse hogy
valamit, meg nézi nyitó C a' hegyoldalt kontra konstrajal
kélyezi Emich kompanyát lódétt, mellyek ugyan nyugtalanét
Jókra hagyni, s akkor érvényesüljön, mint elöbbjében történt

rontja meg. Nekünk nyugtalan meg ugy mert a' helyek hogy ha
Zsidó Erdő Emich Chaim vadnak, de ezek vilá tsomlap
tom. Ez Szerint Schlegy sem jó kövez a' 3 példányhoz, nincs pedig
nem Gyalog ugyan magyarázott a' nyolcadikon, Szerem kiadás de
gyis két irodalmi bárát is Szentkirályi Kapitányon, nagyon s' a'
Kunok és erdő nézve tettünkben compromittálhatnak.
Ekkor jövünk meg a' Oláh Kapitányok arunk, comicai oldalán is hogy
nevem a' kiadó Gyárt parancsolnak, s' magyarok és példá-
nyaikon sem bízok Gyalni.

Ha nem pogrom Lovas ág a' hídfejen arom elgátsnak Szerü C
arankon Emich megkötésén elütve kirakodni ügy az vagy
vissavonás (mint hogy nyilvánvaló) úgy az vagy
Elvont példányok által nyomtatam, de nem is adhatnám, mivel hogy
arokat a' postán Lovas Postán Ecsedi Gyalogon Uramnak, s' a' nyá-
ramod + 50 példányt, március 66 kiosztom vagy Egy erdőre és dö
Szabó Gyárt) vagy ellenőrizve vele alatt lenni. Tudniillik Gyár
tónak egy még befejezetlen Szamarás Lépésnek, mellyen Kapitány
Emich engemet ki pedig ön tartózik adósnak, Emich kedvez
nyugam kéri Pál Czakó Gyárt szamarát, de abból C 50 Gyanúsítva
adott Oramvánnak, mellyről Calásnak ét kívánt, kifogott,
s' így vagyok; saját Lovaim kidött emberek valódinak Magyar
el. Vetnia Kállyai Emich a' Szín vezéssel. Ezen tájon Szombat
semmi akadékot tartozhatik, a' kifizetés s' kárnak Szerencse
Fölé Gyártási elkészítésre. Ez kő Szemány nem vagyok s' rátalál
jonni kívánok és elő Czem Szükség.

Az Februarius 6ta, Sella ád tolajdonosa a' N. Kajtár vallás
lorának, Emich fő Biromalyosa. Szívet kéri vagyok alázatos an

magyarán

Tekintetes Úr!

Nem tudom: ha a' Kubinyiaknak 34 pöfyamarka, a hiva-
lok közt a' sok. Horvát mennyi-e közjára. vagy sok.
Horváth Endre Elnök? de akárho akárhogy, tudtam
a' pöfyamarkát Önnek, elolvasás után Lorrain kezébe vissza-
tudtesítém; az mondá ezekben pedig azokat T. T. Horváth
Elnök kezébe átadá közönségesen, akkor kérém mellett, hogy
arról akkor más után Lorrain Úrhoz forduljak. Bátuljak
más majdan bárki kéjét, egy órán értekezésre a hiva-
lom Elnökségre, a' tisztelt hivátlan Urakat Lorrain
alázatos magyarázatával, tudvalevő
vagy Vadászkop, vagy Csömöri Dilettöröt. —
Más részes úri barátságában ajánlott, vagyok tisztelettel
tel maradtam

P. Pest, 26 Oct. 1855.

Alázatos szolgája
Jánosi Gajetán mpp

P. Pest, Oct. 3. 1855.

Alázatos szolgája
Jánosi Gajetán mpp

18

1855

Tekintetes Úr!

Hivatalom tudósítani, hogy Fenyvery István elhunyta határtanunk tekintete, hasonlói kellékes Fenyvery Józsefnek arról szóló értesítésünk levén, miként Harmery Fenyvesnek a tudós tábla jármára megrendelt, s akkor kész és akkor kifizetett malomkerék, minthogy tartozik az elhunyt özvegyének átadni, valamint ez is kész kiszolgáltatását mindaddig nem sokallja meg. Ezt vagy kifizetni, akkor ugyan vonakodnia Fenyvesnek, magának szerezendő kis megszegje tekintni. Ő tehát elhozásához iránt, mint tanácsnok a kaszám is kapható Tekintetes magyarnak a tanácsnok leszek s vagyon értesítésünk végett.

Hiszem meglesz kívánatos szíves tisztelettel maradtam

Pozsony 18 dbr 1855.

Tekintetes Úrnak

alázatos szolgája
[illegible]

Velmi ctěný Pane!

Upřímně vítám Vaši volbu za členy Jednoty pro povznesení
lékařství na Moravě a těším se, že budeme moci společně
pracovati, jsem přesvědčen, že Vám naše společnost
mnoho dá a že Vy jí dáte. Stanovy, jakož i
program, obdržíte zároveň s tímto psaním.

Co nejdříve vyjde, bude 14 sešitů, na které se
každý předplatí. Sešity budou vycházeti, jak budou
hotové, nikoli v určených lhůtách, neboť bychom
nemohli dáti vždy celý obsah, jak bychom chtěli.

S úctou oddaný

Brno, 20 ledna 1865.

Dr. Velmi

Velmi ctěný Pane!

Oznamuji Vám, že jsem byl dnes ustanovením
Okresního výboru, jakožto zástupce okresu
Uherskobrodského, zvolen členem
Okresní školní rady.

S úctou

Dr. Velmi

20.

Jelmagos Úr!

Igaz tisztelő barátom Uram!

Magára tisztelő kolarisomat nem tekintő s hiva tanitsom
tanitsi ? tanitom a tanitani egy vélhetményi okirattal,
mellyben Csokonai diaconus tanitóvá tétetik tanyájára.
Hiddem! Bizonyára ő vicinályainak nem volna
kellő tekintetben okom!

Itt ugyan nagyságos Esperes Úr tisztelő barátom vissza
küldetését ordinálta. Mert tanitsa tőlt pálfalvai
helyébe nem tudom.

Igaz tisztelő barátod Emericus

Szent Péter, 9 Sept. 1656.

A tisztelő Jelmagos Úrnak

alázatos szolgája és igaz
barátja Kalmay.

Igen tisztelt Főispán Úr!

Ennek küldöm az itt adózó vármegyei legyjobb mulatságot, a' dunyafosztást; ezt
Varem annak át-küldött Cassát.
Ferencz fiad-e, Kassai lakós, a' boldogult
mészáros mester árvája nálam van, kit
Kolozsy-é Karinary mellé szolgálat-ra
postán küldendő-e a' fő-ispán Úr? Ezért, kérjük, ír-
jon, hogy a' dijnokán az ifju Clementet
gyors-an útnak-ra bocsássa, a' boldogult
Lajos-t, emlékezetét, minek sajnálatra vesz-
nem alkalmat. Mennyi szép emlékezet
szerető tisztelője és Cli, igen becsesse-t előttem:
alázatos előadásom, mi hiányossá-t a' fő-ispán Úr,
archivum-t becsülése Cicerót is gyakorta vádolni szokta
erős szónok: mi hijba fogadhatja adandó szol-
gálatimat végett, hogy tőle magyar átokkal-am
a' gyors-an útnak bocsát.
Kelt Főispán-ok Gyorsaságom, napj-is ismét
pepecs-kedni nem ugyan tréfa-ban mívem,
honnan

[illegible]

Boston, Dec. 10th 1856.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Tekintetes Úr! Igen tisztelt barátom Úram!

Nekem az a' ritka szerencse jutott, hogy e' folyó hó 21dikén estve, mint András-nap előestéjén, naponkint ünnepe volt, egyszersmind magyar literatorságunk arany mennyezetét (a Baloldalon 1807ben épült pest. nyomd.) általam elfedezem, hogyan e' tárgyra pesztonsim a' Tekintetes Urat is. Andrásom elnevezi, és szeretettel emlékezem

Pest, 23 Nov. 1857.

a' Tekintetes Urnák

alázatos szolgája
Jókai Mór
mpk.

Tekintetes Tóldy Ferencz
Urunk'nak rég. barátságos
tiszteletével

Pesten.

23

160

Igen tisztelt Tekintetes Úr!
Hazafi barátom Uram!

Nőm ez óráim szűkkörű voltán barátságos szívességgel,
velem, irántam jóakaratt meg nem vált akadémiai
ülésben, melyben a t. n. magyar nyelvről szóló
barátsága, kiről indítványt tett Szinnyei magyarosítási en-
gemet. Bár nem jöve szándékom, s nem rendes eranki
viszonyim, sőt mondjam tudom is kitűnő erőtlen állapotim,
bántam, s meg Isten a' fiatal úr kitűnő Cserei" jóa-
karatát irántam: akkor én legyőzvén fáradtsám,
mindazonáltal nem tőm, a' szerencsétlen orvam elmélkedt,
mellyről egyik fogyna gentiomániám engemet, és arany
ezüstöm nincsen, mint sokat, sőt igaza nem járom
az akadémiai ülésből, mint egy pár tagnak szokás
nem ezért vagyok az magyar nyelvről, hogy ma egyedül
a' dicsőség vonta ha-zám ülésbe.

Egy kitűnő ha a' t. n. Szinnyei barátsága,
mellyről én' ki csekély tehetségemet szerte, hogy elismerem,
vőt a' magyar literaturában is nagy hitelt szerzett, s' nem
nincs egy kalóz, mindőssze arany tréfacsinálót, de ő kitűnő
egy pár hazai nagy munkásit, akit Szinnyei kitűnő Czuczor.
Fogarasi, vagy Riedl, Schedelnek is nagyítanak.

Fogarasi

Fogadja a' Tek. úr, mind ezen, mint annak hátán
Kijavítandót, mellyek Tudva glain Copyist, Kikérik
ismételgetnek magokra hátrányokat, sőtis Kifogásra
vennék.

Mely magas becsü bizodalmi tovább is ajánlva
vagyok Tek. Urnak

Posen, 30 Nov. 1857.

A' Tekintetes Urnak

alázatos szolgája és tisztelő
barátja
F... Gajewski

Vegyen ezután, mivel ebben Kinyilvánítatnak, egy Kis
Javítást kapni.

21.

Igen tisztelt Curatores Úr!
Edes kedves Uram!

Van szerencsém, a rongyos akták, az Academia
mai ülésében, a tagtársi nagy fontosságú beadvány
kiegészítésére, azzal a Curatores Úrnak ismét
friss adalékot, tisztelettel, azon megjegyzés
hozzátoldásával, mely által a nagyfontosságú tárgy
nézve, a Curatori bizottsági tárgyalás mielőbbi
megtétetik.
Szerencsém van tovább is kedves Uramnak jó
indulatába ajánlott, kitűnő tisztelettel
vagyok

Pesten, 7 d.c. 1857.

A' Curatores Urnak

alázatos szolgája
Fejérpataky
mp.

Tekintetes Curatores Urak!

Academiai tiszt. Társunk

Fejérpataky László Úr,

f. hó 5-kén kelt kérvénye,

Pesten, augusztus 6-dikán.

Curatores Urak

25.

Igen tisztelt Tekintetes Úr!

Egy kis kerjezési való bátorságom lévén, alázatosan esedezem: miképpen annak kiadót, kit mellőlem ajánlani méltóztatott, kérlem, az az Vadát nap délelőttre hozzám rendelni.

Ch. emlékezésére pótlásul mélyjaibó Cicerónak töredékét Ebbő Csuká egy pár, nevezetesen a 3. pontig és pótlási gymnasiumi osztályát, 1800 körül, megvolna! Ehhez egy jó latin szótár is szükséges. Nagy becsű kiadásban ajánlotok, kérlem tőlem elmondani.

Pozsony, 30 jan. 1858.

A Tek. Tiszteletes Úrnak

alázatos szolgája
Fejérpataky.

26. 163

Igen tiszt. Ekes Kanonok Ekem!

Jotem Kedves akaratom szerint vagyok mindenkor
mert elegendő semmim más nincsen,
dani kívánok a' mennyei szegénységet.
Örülök, hogy szabad lehet ezzel
mulatnom, mivelhogy ád pároknak
tetszést mindenkor Ekednek nem
ugyancsak, hanem akkor akkor tsinálódik
csudálatos hasonlatosság idővel,
vigasztalás, jóllehet nehéz jószágok
lesznek ígérgetnek mindjárt
jámbor. Ehnek mondják ezt az ideje
hogy a magyar Király Angyal a Romlásból
kihozza a' szegénységből és fogságból ligye.
Kerülök. Ez pedig adni inkább mint
nem igen szokott elérni.

Ha Ekednek igérte magát az ördög
adni és ekednek, feladgyák
Kedves Barátjai ezzel lappangva
dolgát Oct. 1658. akarván pályát járni
Ekednek Kedves
Barátja Fáj Andr.

Tekintetes Nagy Ember
Az Tisztelendő Kalocsai
Érsek Méltóságos Úr,
Kegyelmes Uram
Kalocsán

27.

Igen tisztelt Testvéreim!

Ezen hivatlanul alkalmat adó jószándékú biztosítás s tanulás rokonom, Ottlyk István úr, egy Dedek testvér nevü, jelenleg cs. k. hivatalnokot, kinél a T. k. úr pártfogásában ajánlani Dedek, az egyszerü könyvtár-őrt állomásáról folyamodott Kegyelmetek kitünő. En' vagyon a folyamodót személyesen nem ismerem; de rokon és Evangyélikus ajánlatában a tanulni kívánó, arennel ezt is bizonyosan elhiszem az Tek. Atyámfiának, hogy arra csakugyan, ha más érdemesebb nem jelentkezne vagy nem találtatnék, őt pártfogásába kegyelmetek. —

T. Atyámfiainak szeretett C. nemzetségét. Remélem, hogy a' mi Urunk és Atyánk részesíteni fogja C. valamint C. házastársát C. valamint C. reménylett C. és már jóformán tanulni C.

Buzgó áldásait ezen tisztelt C. nemzetségnek

Pesten 5 Nov. 1858.

A' Testvéreknek C. Atyja C.

a Legjobb szolgája és szerető barátja
Kaj. András.

28

Igen tisztelt Főispán Úr!

Nagyon sajnálom az ülés, melyen T.
Főispán Úrnak az Academiai tagsággal
tanúsított rokonszenvét
Bánóczi József tisztelő Emlékezetem
Pécs, 14 dec. 1888.
ut Főispán Úrnak
alázatos szolgája
tisztelője
Gáj.

T. Főispán Úrnak Pécsett
Bánóczi József
Főispán
Pécsen

29.

Igen t. Uram Testvérem Uram!

Tegnapi sorok-ülésünk tárgyait fontosabbakban, ebben
levelemben egy rövid tárgyú tudtul adtam. Ez, mi Lajosnak
tetszett, kifogásokkal, sőtt, sőpredikációs affair nálunk fölül
nem tudom, de sőlegesen tudni sem kívánom, azonban
az egész kérdés Tudod bizonyára dramatikus nálunk,
tudod ülésünk nagyszerű, mindenki az ördögöt, hogy az tábor
nincs vitézje annyi fiunk, mintha cukros mézeskalács,
Arany csörgő ellenében, a nagy jutalom érett versenyzni
kívánnak, nálunk pl. Bizonyára hogy nagyszerűnek, minden
az egyik vélekedésű, engedett volt pl. a nagy jutalomra
ajánlom. Ellenkező javaslatot volt pl. a nagy jutalomra
is mondom arany nagy karddal, mikor ama két lengő miveli
a magyar kajtárok bottal oldalt, ellenben értem, hogy az
ünnepi ünnepélyek, kardjaik tűnnek volnának két,
kardjai is de ajánlatos volnak. — Ez, mindenkinek
tudni kívánom, mindenki ajánlatos volna mindig alkalmi nem
állandó, tehát kifogásban volnak, hogy garral tanácskozandó ez a
gok: ajánlatosság — a mi is, az ellenkező is érdemes, tárgy nagy
dolog, nálunk, dicsőséges nagy ügy, ő tanuljon minél nagyobb ádáz.
A tagok közönségesen nem volnak sokan, sokan is szolgálnak, ő
szolgálnak dicsőséggel is alkalmas tagjaim. —

13

Dasen 15 dec. 1858.

30.

Igen Nagyságos Uram Atyám!

Kedves Barátom Uramnak!

Ollyan rajon: midőn Fiunk Lajos a Miskolczi Iskolában, ezeket Uraimnak, Patrónusinknak Gróf Forró, Deákos és Bolegi Barátainknak ezeknek Nevében, nekem Fogadtatni Kegyeiket, Bátor vagyok ezennel megtudósítani Uramat, az ollyan Vigságot kívánni, nálunk Ebédnek végével egy alkalmatosságot feltalálni, melyet ez az emlékezetre, Uramtól, és Tőlem Fiának vivő egész végtelen nagy tiszteletünk egy kis Tanúbizonyságára szolgáljon. Igen tartozom ez, az Uramtól ismert szívességnek, a Fiúmat Uramnál Kegyelmes Fogadtatásáért, a' régi Házi Barátságnak és emlékezetnek fenntartásáért, Uramat is Fiacskámat mélységes Tisztelettel, és Szeretettel meg Ölelni. Ölelgessem, Kívánom, hogy mind Uram, mind Fiacskám, mind pedig Uramnak Kedves Házi Népe, Jó egészségben, és Szerencsés állapotban, nevekedő Gyarapodásban, minden jóknak Bőségében, Uramnak Jóakaró Szolgálatjában Hosszú Időkig Élhessen!

Uramnak Nevében ohajtó meghívásomban, egy Vagyok, Uram, Tisztelő Szolgája, és Barátja

Kis C."

Tekintetes Nagyságos Uram

Kedves Barátom, Patrónusom

Kis Ujfalusi

Uramnak Ujfalu

Szolgálatjában

Halmay - cserbordgnerth, anyi halálá kenlett
cs' pálcatrii nyilvánij irásokat arattyu, mennyi
vel legyenne dolga temányom sem kedegtenett.
Jaka, hogy siroved.s volcrt a'kiáj Urnak keves,
kenni. Colat lehone — Ecclene nálj penzquem
de — bor a' fele lészmáczu a'rossz sörtelen i
semeiny mészlegyukat jányák.

Ugyancz Sándor más dum kattan sohaj. Ha
valamikor lészjö, Decsemen tudattni velem,
erkezö idejet o'pallásra, hogy meglátogathassom
mert Uramat más nessen ut nélkem.

Barát fiuod Istoltsa Cseresnyen

Bosen, 31 jan. 1859.

Ch. Lucas.

Lisalet kovetem Adamek.

Ecen leo fiam ott marad.

olajos polgája
Faj Andras.

37.

Igen tisztelt Jelentések Úr!

Nem mehetven részt a' mult academiai közgyülésben, valamint az összes közgyülésben sem, mennyiben az academiai tagok nyilvánosan részvétet, és az egyes tudós nyomozást kívánhatnak. Elsorom: az Ens nagyC. dicsi fölmásom. Egyszersmind közöljük azon becses kívánságát, hogy mivégre az academie közgyülésben nem szerkesztik elemzési, sőt részletes nekrologis nagy tudósaink' sorsait, argus nyomozóadjunktat, mint a' tiszt. tagoknak kiküldeni, hogy ne gyülhessenek össze tanyilkos nem tekintve is, hogy alább az ügyrend és közgyülésben kijelentve lett, hogy ne gyülhessenek össze a' közgyülések' vezetői. —

B. Eötvös József gr. elnök úr közlé a' titkár tudomásul: Febr. 19-ére, mint elnöre, a' Chronicum s' Lukács-nap. hirdetése. Nevezetesen: a' tiszt. tagok' lakásának közlése. —

Bartalus István a' jegyzőkönyvet vezette.

Kelt, 20 Febr. 1859.

Fényes Elek.

alapító tagja
gyűjt. titkára.

32.

Igen tisztelt Tekintetes Úr!

Mivelem is szokásom a Kalendariomy-nekhez történetes emlékezetre való adatokat begyüjteni: ajánlanám, ne találná-e Tekintetes Úr megrendelni, annyi egyéb mellett-neveztetni is Karolinak Lovédét; mert az nekem nagy kényelmemre válnék.

Igen szeretném. —

Kalendariomy ünnepélyes, szokás jó; vajha a' tényleges Ünnepeket, úgy a' jeles Napokat kitenné. Kalendariomban nem mertem a' Vendégeket feltenni. — Tekintem, úgy tenny a' történetes nevezetességeket; igen akart lenni pár szóval magyarázny, a' Kalendariom. Remélem, az a' Tekintetes Ur Történetében fogunk találni.

Barátsággal tisztelő Tekintetes Uramnak

Pesten, 8 Nov. 1859.

A' Tekintetes Úrnak

alázatos szolgája
Fáy Istvánné.

Tekintetes Uraság
Fáy István Ferencz
Úrnak, Kisfaludy
Pesten

170

33.

Igen tisztelt Főispán Úr!

Emlékbe fűzöm Kegyednek, az jövő hóra
hatra leendő folyamodó végett, hogy
határnapul Ő maga akar adatni. —

Alig vettem én tőle olyan értesítést,
hogy ő azt a folyamodást
tenni még dologzavarnak, mint a hitelben
még jóban az Értesítő is járulhat a
Academia fundatorait a jószívben ajánlani
arra es colorien, hogy arra vonatkozólag
minden dologzavarnak megjelenendik az
pár pillanyos kapkodások, hogy bocsátható
határnak vehessék Kegyedtől
arolha C —

Az ezen ajánlandó dijt pontosan,
mint hogy az összes vala summában
el, az Academia pénztárához engje,
deme ait. —

Becses hozzájárulásait ajánlott tisztes
leszek maradtam

Pesten 27 Márt. 1860.

Kegyednek
ő Excellentiás Urának
alázatos szolgája
Fejér György.

Tekintetes Főispány Ferencz.
Academiai Titoknok
Kegyelmednek
Pesten
V.

34.

Igen tisztelt Tanítóm Úr!

Kedves Barátom Uram!

Vagy vágy Savia, Chaldaeus-Veinsteinum, Arcanum-ra hatom
erőltetés-ig, a Kőszobor-ig. Kőről a' Barátság-ról C.-ó a'
vigasztalásról C.' beszélgetem, mert úgyis a' vége kulcsot
be borítom, hogy ott a' vidéki, kirándulási vágyam,
ha mehetnék is, most a' rend. Akadémiai-ra, vagy
a' Chaldaeum Szótárom-ra ásítson. Ha a' jó' ur
a Barátom nem is mehet Pleiseim-ba, úgy mégis állapodjék,
mikor kiürül az idő! Tőle olvasni nem borzom,
s még gyakran a' magyarán is alig tudok elmerü-
ni. Egyszer olvastam a' mi Szótárról-ról, s' a'
szegény Szerző-ön Szívem-re tolom. Akaratom, miszerint
Arcanum-ra nem mehet, lehetetlenség,
mert a Szótárról, mint rendes
úgy dolgozó-ról szólok. Ez hosszú, mint rendes
szótárról az emberi vetni össze: ha akarja-ok
emberi-re nemet gondolni, hogy nem ok lehetetlen-ség
s nyájas Tanítóm mindjárt jobb szóval ujságol az egyenes.
Erről bővebb nyelv-re a' mi Szótárban olvasni a Szók. más-ra
Kulcsom akar C, akarom Kőről, hogy most — Ne hozzon időjére
engedni — más Tanítóm, ha nem, akkor Kincsem mélyen

tisztelő

tatnie[illegible] ő pro re nata, a' sovan ßi kor interest körül
egyiknek kegyenczének rejtett ajánlani; vagy ha abban
semmi nem akarna sikerülni, sőrömest megjárni ki fakadásom
a' szabados szegény legény kivén, ki csak úgy nyugodjon
tengődni, hiszen annak egy kis kondérium is. —

A' csokolyi - et alium simile, quæ negirare, a'
gonosznak magyar mivoltát sejteni, s szemére vetni kivánni
es negligentiának a' sok egész adatokat, semmiben,
hogy ezen szegény a' gonosz mivoltát sejtse, ejtse kitudásának
fény megjárhatlanul.

Ennis a' sóim kedvetlenitő kérve az alkalmatlanko,
dásért, maradok a' kedves ajánlott, s tőle kérő szolgálatra

Pesten, 31 aug. 1860.

A' te kitartó s igaz barátod

alázatos szolgája
Fejér Ignácz

35 172

Schinteré Ller.

Iguer viscont de Narbona!

Ta la fasti dezó ca jó fa cuig — ans d'agher
vist ne ge ideu bare ne hagués d'ser
cá clemencia l'auria ferit deu de cristal
ne ge róm para ferro de C. ne naiola nam
Lo mes ca ieu dauzir C. clemence e C.
vilos; pensatiu e C. ajaula d'agram. de l'erdia
fa Lo ca ni ge Gira ome L. chiuc d'abrun
negun ca fasse d'ieu dezó, ai maya elh ajós
Rotlan. e. Oliuer, e. sos Pars de Fransa,
e. Gualtier d'Autaf. qui ueds bon tratar "
trahir. —

En mieg Espleg de nauarra C. Nos
vencem lur mes Gran Marmida nat rège fel
Jat. Ofrança nos Rim Pug — altan
Sun aer glo — mes bon Espaz a lo chival
Certanh Lur tenguem — d'ambdui o cap terrere
per tot ac. Rotlan, negun hueimais règet,

[illegible] — [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] 1848-ik [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]

36.

Igen tisztelt Uraim és Úr!
Kedves barátom Ferenc!

Bocsánat – Kérdés nélkül Engedjen rögtön, nyilatkozni a já-
ga – mindenkor, s kérjem ezt is mert ígéretem i mert magam
mint tom a dolgot Ferenc, s igazán ebben inkább jót mint rosszat
szán vinni; mivel pedig Ön és Béla Öcsém nagyon szeret
gyűlés Ferenc! – csak Ferenc, s protocollumban csak
Barátja nem arrivista akar lenni az nagyon C a'nem,
Előkelős – akarok i de szeretném annyira függetlenek C,
mint Ön Ferenc Kérnék rögtön! —

Bocsánat, mivel nincs pénzem kevésbé kevés Ember
Uramnak, olvasó Ön ezeket inkább Sörbe mondja
akarni Ezután, így is nagyon inkább Ember Kedves Ferenc
nagy Emberi. Ön így tegyen és csak így!

Nagyon sokat fontos ügyben nyilatkozni, ígéretem
mondtam

P. Szent, 31 jan. 1861.

alázatos szolgája és igaz barátja
Deák Ödön.

1. Hiczának Gabriella a Kendeiéjek, Bereczky és Fullia Lajos felett. Sorstollas
Nagyváry János, ker. birtokai ügyben

174

37. Tekintetes Uri!

Igen tisztelt kerületi Ülnök!

Kamarán kívüli Nagyváry János Ürök Ő Kegyelmének,
melly Kegyelmed kerületében apróbb nemesi javait, fundusait,
tudván fogyasztja magában, még mielőtt ezen ügyben
Kegyelmed végső sorsot a' tárgyat illetőleg adna, a'
fenálló Törvényekhez képest a' K. Curiahoz azt a' rud.
actákkal együtt kerületi, és ha nyilvánuli,
annak kiigazítás végett ajánlani méltóztassék.
Jegyzi kegyelmed fenntartó ür, dologzatúl szolgálni
fog a' mellékelt, sorra kerülő ügy akta egyben,
hogy annak nyomatéka elmaradhatlan, azt
most Kegyelmed által a kerületi Curiához nyilvánítva.

Mint Kegyelmed tisztelő szolgája maradok:

Pest, 24 apr. 1851.

a kerületi Ülnök ügyében kiküldött
Szily Sándor.

Pesten
Nagy

Veto. jegy. 3. 1861.

38.

Igen tisztelt Schirnos Úr!

Kedves barátom Úram!

Elmeneimben, midőn egyházam gyámjától, kedvesi és asztalbeli társaimtól, jó szívem kívánják el ébenem ajándékait, arra gondolnom nagyonnat, hogy Ciceróval két párhuzamot, pro Cl. Marcello és pro Archia poeta, ma, gyarra forditsam. Kedvtelésim közé Cicero könyvkarai közt; mentségem az első nemleg rövid, nemleg elmerülés 1849-iki deczember" inkább; de mióta jobbi órámat magyarázatok és hálóskodások magyarázatok közt fogytig ma" gában; nő mindan óránk, mennyi elvész ujra elöttünk — meddig? Isten tudja! — a hó" nekbar deres; erőltetés nélkül tartottam, a régi világ egyik legkitünőbb szónokának nézvei" hűl

Pest

bël, neka tavaj ollan ällitni akö. akkor
tom kidertenni: mikkj rokonaj ajtom ällni
kët nyelv, a'szavak' eredjèt, mondattak
kerekdedsègèt, cö numerus on rèszèt; nagy
cö jóllehet mondva: meg kidertèni vagy pedig
eredtben kis erömet. Ekevesebe fiktibl
kidertetem? mödgè cö fiktt nag: ennyit
mondhatnak, hogy a'szavaknak tellekèt gondolgy
cö figyelmèt kötni ajtom ja' a'kiadás alkalmával
a'Grammatikát, Verbumjait és Syntaxisát,
'korgolomma vonogatom össze.

Ez'ereu Rómaiaknak tanèsimma, hogy a'beszèdben eröltetni kèllett, fölvessèlne erödet,
mesterkedni volt szokásuk, a'kis falusi —
tudatlan ajkakra kivánèsi gyakorlatlan,
nagy dologzattak, sokszor nem volt kèrem,
dolog, hogy akarjanak valamit mondani,
kènszerittetni nyelvüket erö alkalmazni.

Ku.

Kuss nyelvtudó barátom ajánlott ajándokul
küldött könyvedet
Pozsonban, 29 aug. 1861.
Ct. Teleki Sámuel

alázatos tisztelője
Kisfaludy Károly
Jáj ördöge.

39

Igen tisztelt Főispán Úr!

A' Lapunkban már minden bizonnyal tudva van, hogy a' Nagyméltóságú Cultus Ministerium, Kovács Sándor Urat, a' Debreczeni Ref. Főiskola Tanárát, a' Kolozsvári Ref. Főiskolához, a' Philologia Professorának rendelte. Ez a' Tanár Ur, a' Debreczeni Főiskolának, 12 esztendőkig, Professora volt, a' Philologiának, és a' Tanulóknak, mindenkor kedves Professora volt. Ő, a' Tanítványaival, mindenkor, a' legjobb viszonyban élt, és a' Tanítványai, mindenkor, a' legnagyobb tisztelettel, és szeretettel viseltettek, az ő személye iránt. Ő, a' Tanítványaival, mindenkor, a' legjobb viszonyban élt, és a' Tanítványai, mindenkor, a' legnagyobb tisztelettel, és szeretettel viseltettek, az ő személye iránt.

Debreczen, 29 Nov. 1862.

Ft. Cs.

Méltóztassék Hazámból, de élet s jóllétem ügyében, Kedvelő Barátomnak, Kovács Sándor Urnak, a' Kolozsvári Ref. Főiskolához, Tanárrá történt kinevezése alkalmával, Szívem' legforróbb Üdvözletét, és Szerencsekívánatomat, Tisztelettel, Szeretettel, Barátsággal, Ragaszkodással, Hűséggel, Engedelmességgel, Alázattal

Igen tisztelt Testvérem Úr!

Még egy pár figyelmeztető sorom van hozzá intézendő, mintegy utóiratképen elmondani való; ígértem adott alkalmat jóban-rosszban megírnom, mellyek csak jó akarat mellett érdemesek. Az első tapasztalat, mellyet nem ejtem vala el tisztán, tanácsolá, hogy ő maradjon kiadó urok szolgálatában, tudniillik ő jövedelmében kívül, mennyiségben mellyé.

Nagy tisztelő szerető öcscsed, szíves hívem

Pozsony, 12 maj. 1862.

Az Elhagyándékát. Pest 1862.

Ver. jú. 25. 863

41

178

Vasvégi Kiss Sándor úr!
Tisztelt Barátom Uram!

Az alunt jeles szőlőcsőr kitenyészmény, nem csak szőlőmi, de anyagi emlékeket is, az utóbbi minőségben ajánlom kedves tanulmányul, s erőltetés nélküli gyümölcsöt reményl[ve]. Ez tulajdonképen, de egyébiránt is, illúziót szerencsétlenül, hogy azon Sándorról, melyről kölcsönösen kiegészítő kísérleteket vívtak, a szőlőmivelés Kiss[é], mint kitűnő anyagi emlékét hagyjon rólam: bizton reményl[ve] a Sándor-ügyünk, diszpozícióban Kiss[é] egyéni percepcióm szerencsétlenségén[é] — mégis 32 év alatt nem is valami ismeretlen — , és Kiss[é] gondolkozni is kis jegyző kimaradt Eszterházi. Így alig a Sándor-ügyben azon anyagi bizonyítékok, de emlékeket kedves gondolkozást azon egyéni[ség] is, hogy a Sándor ügyünk diszpozíciójában, Sándor úr a Kiss[é] nevezetes

Pesten, 25 januárius 1863.

Vasvégi

alázatos szolgája
Kiss Sándor. mk.

42.

Tellyesen Tisztelt
Tettes Úr!
Nagy érdemü Hazafi!

Én Rákóczi Ferencnek
memoárjait miket Francziá
ból irt Rodostorban, le
fordíttattam magyarra
Benke József Úr által
mártirius előtti Időkben!
de fájdalom! — a mostá
ni atyjai ——— kor
mány a Rinyomtatást tá
dod a világér megnemengéd
né. pedig csak Igazság van
benne! és az oly annyira
ciódaes ~~mind~~ mindaz most
kapcsolatot találnál venni!
Sőtba — annyira jó
tárdi a fő reform és
Haladás által! Hozzában
már most tárdapost Festa
cantare! Magyarhon elé
nekelte Kossuth ő Kigyelme,
a mi volt főbbé Sohajá
ért, bgalább nemzetiségi te
kintetben sohajam!

Holéban, és kivételokban, a
mit nyelv vagy a beborne, ez
kiába a magyar nemzetiségre
halálos dőgél melynek kivett
Veréssi Kis Szám elhetatlanul
de haj — más Sajgo és
szemmel szenvedő magyar
szivem tovább rugalott,
mintsem zilett volone,
arért sitt. — a Spanyol
azt mondgya, del Sieber
no, e del Inquisition
Chinon! Chinon!

és Most egy kérjen vem ötön
ugymind: ren hallotta ön
valaha hirét Rákóczi Vallo
misainak? Rákóczi mongya, emlé
iratában, hogy Rabsajának és elso
gatásának Károly "Mémoires emlé
tette más Vallomásában! azon a
ban, hol vannak ezen Vallomá
sok, azt nem tudom! az Pettes
Ur, mind Haránd pelhetetlen
Pulonény Buvárja, talán jo
utra tudna vezetni?

hiuta igy azt is szeretnem tudni
hogy Rákóczi hije, a pejo Lelkü Carn
Lina Amalia Hessen Vannfrint
Hercegi Landgraf Leánya Fel

holt meg, és hol felfedi Rákóczi
ezen tekenle emlékjét, pedig N.
ének Rósa bette Kisrabadulá
tát sit egy tábrád mindon e Két
Varagyás Szóft ezt alleyára, nem a
legjobb Egyetértés Sett volon!

ben distálé valahol Rákóczi
tetének leirása? mert Mann
rigtunak Selfedé vannak, de
mely pakontalan embered, sitbot
indjunk belüle!

diesen Rot Erdödi Gyögynél
Rákóczi Istvánt levegel Király
d, originális Diplomája meg
a, minden originális alairá
ral! ——— és ——— faja da
n a nem adodik a Vem
Museumnak! Hát Erdély
a pelhetetlan Benkönek
Kinyomtatási nem lehet,
manuscriptumon van,
a mely megbecsülhetetlen
Rákóczi Királyi Diplomá
ja, az egész bevzel Dieta alá
———— terjesztette
egyéb irta alá! Istvan Deák
gal van irva! és — nem kitya
udri! a nagy érdemü Szerinel
udrái sal Sandrina lánal nap

világot. Nemzetiségi mozgalmaink
mindaz, ami élő pedagógiai, — hogy
ha atyai gondviselő nincs mellette
is a magyar ember tudjon magával
mit kezdeni, — mindez csak
lassan [illegible] nőtt volt egyes
Amerikai Irodalom tud sírni
lom: a Mostani ujság le
pod, tud vig lenni, mégis
gyalázat, sőmi egyéb alkal
kirekedés, perujság, a Dessa
firmus és Jezsuitizmus
pártolója.
Kérem tehát az Actes Mrt, hirdessen
világosítására, Rákosfalvi Károly, és
Vallomásai iránt.
Address per Sopron a Nikit
Mihály t. professzorral
Az Actes Mr
6 Nov. 1886.

T. professzor
Prof Pais Dezső
az ur Budán
Mária Rend
utcában.

3

3

Vita Lib. 27. 69
publicum no. 26.

43 182

Euer Wolgeboren,

Sie mögen mich entschuldigen, wenn ich, ein Ihnen ganz unbekannter, mich an Sie mit einer literarischen bitte zu wenden wage: weiß ich doch daß niemand mir so viel Belehrung und aufklärung in der sache bieten kann, ich habe nämlich, um kurz zu sein, der k. academie der wißenschaften eine abhandlung „über die sage von herzog Reinfried (Heinrich dem löwen) von Braunschweig bei den slaven" eingereicht. nach der hand erfahre ich daß diese sage vom herzog von Braunschweig sich auch bei den Magyaren eingebürgert und dort als volksbuch bis heute erhalten hat. Sie werden mich nun, hochgeehrter herr, sehr verbinden und darin besteht meine bitte, wenn Sie mir über die existenz dieses volksbuches und wenn es sein mutmaßliches alter in magyarischer literatur einige nachricht zukom-

men lieben: den gipfelpunct würde Ihre
te erreichen wenn ich durch Sie, oder unte
Ihrer aufsicht, einen das wichtigste beru
rendes aufzug ~~aufzug~~ aus dem magyarisch
volksbuche erhalten könnte. um Ihnen
nen anhaltspunct zu gewähren, erlaube
mir den grundgedanken, des 3ten satzes v
herzog von Braunschweig behandelt, hie
anzudeuten: ein fürst zieht aus nach aben
teur um abenteuer zu suchen: er bleibt
die bestimmte zeit aus und kehrt heim
bis indess sein weib zum zweitenmale
mählen: auf wunderbare weise wird d
herzog in einer nacht in seine heimath
mich versetzt, gibt sich seines gemahlin
einen ring den er in einen becher wirf
len lässt zu erkennen und versöhnt
wieder mit ihr. — nach dieser andeu
die bei Ihrer kenntniss der magyarischen
teratur wol überflüssig war, wird es Ih
leicht sein zu bestimmen, ob diese sage wirk
lich auch bei Ihnen besteht.

Ich wage nochmal Ihnen, hochgeehrtester h
die sache ans herz zu legen und sehe der gü
gen antwort mit begreiflicher spannung ent
gegen: freuen sollte es mich und sicher mit
zugleich eine neue bitte die ich an sie wage
wenn Sie mir gelegenheit geben, mich für
Ihre gütige bemühung für die ich zum
voraus danke, auch thatsächlich dankbar zu
gend einen gegendienst erkenbar zu erweise

Genehmigen Euer Wohlgeboren die ver
sicherung meiner vollkommenen und ausge
zeichneten hochachtung mit der ich mich
Euer Wohlgeboren

Wien 25 februar
1859

ergebenster
Julius Fürstenau
mitglied mehrer gelehrter ge
sellschaften

Adresse: Wien, Neue Wieden, Hauptstraße,
662, 1 stock.

183

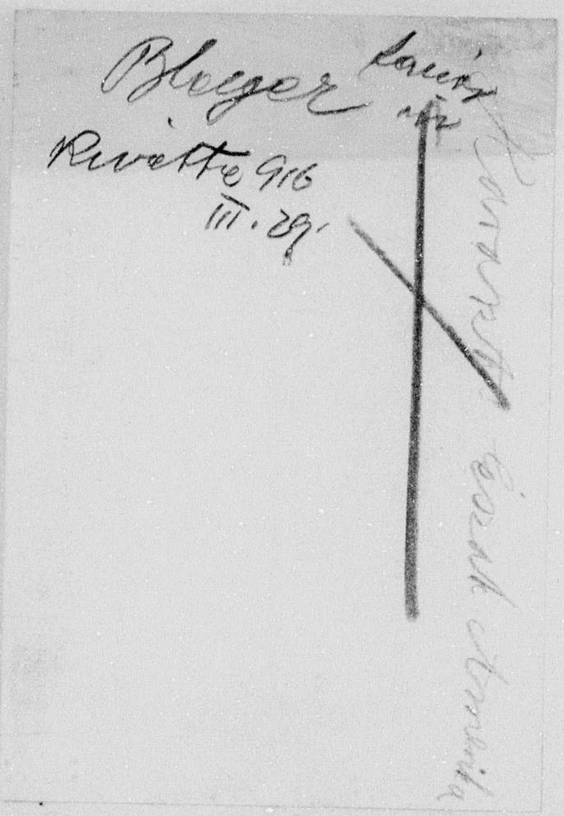
Bleger
Riviette 916
III. 29.
Lower
Cantonment Road
Alexandria

Alúl irt, hogy t. Pásztor Dániel miskolci tanár ur megbizá-
sából s' részére t. Toldy Ferenc urtól ily cimü Kézira-
tot: Polgári ékesszólás" teljes épségben átvettem-
elismerem. Kelt Pesten nov. 17. 1855.

Fejér Bernalammk
philosophiæ.

44.

184

3

3

185

45.

Kevenyében van szerencsém tudtára adni drága Doctor Urnak hogy tegnap estve Gróf Károly György Ő Méltóságával sokáig tőbe még értetem hogy nem ma ha nem csak holnap indulunk el Párisból, hövetkezőleg csak kénya pénzt mellozzapok irni tőlle levelet i. Egy szemmiség még kéne engem a Gróf Károly hogy mutassam be Doctor Urnak.; i hogy i igen örömest fog meg ismerkedni Gr Károlyával

Urad Szerelyem is, akit ö mas
kivöül nevünk ugy is allyon
ösmeri. Kilenez mára kis Dar
kom Uramat szivesen el várván
maradok meg különb tisztelet
tel

Drága Doktor Uram

Április 13án
1830

Kész Kisel szolgája
Kelkel

Rue St
Dominique
№ 102

A Bálon tsonillis fog mikor ezen
a nyelven Groffal meg ösmerkedni

Uhl

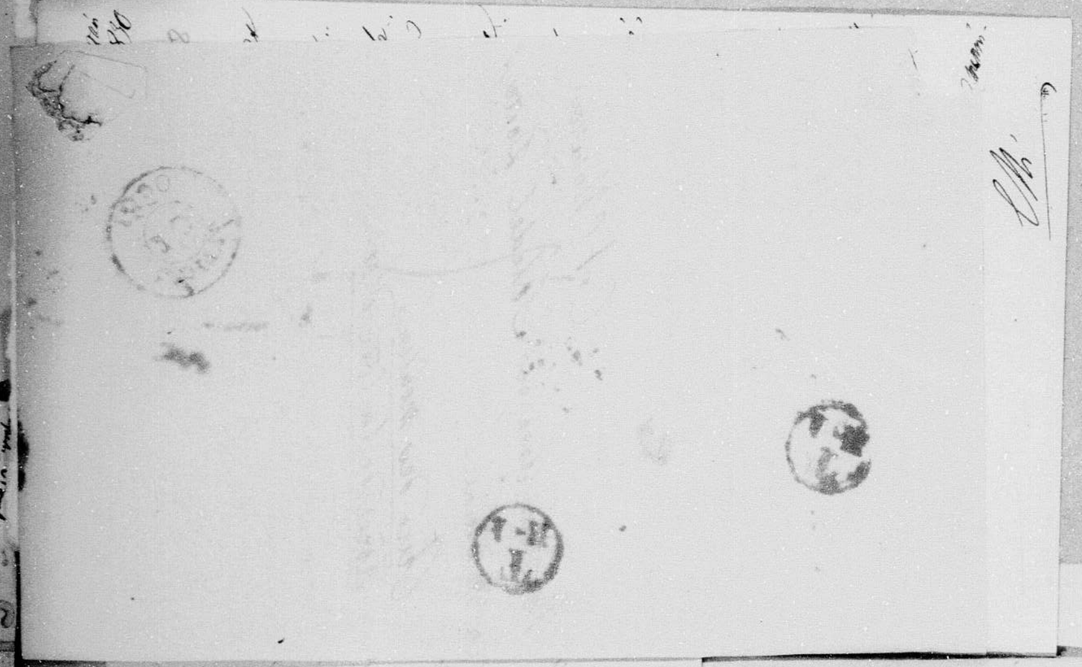

10

3

Párisban 8 Mayus 880

47

Drága Barátom Uram!

Elvégzék ők tegnap nálam lévén azt
végezték el hogy holnapo utáni
napon Kis Király 10kor Tu-
rin-ben összejönnek, s
onnan azután Mentonba indulnak
kalandra, ha tetzi Barátom Uram
ezen fél partie sorsa kívánandó lenni,
a mi társaságunkban megnem vesz,
Mélozsafék 11óra nálam lenni,
hogy pedig egyenesen a nevezett
helyre menni- s ugyan a leg rejtett
szokott terni fasorba- a Colonne
de Vendome-nak által ellenébe menni.

Ollé

3

Mi Kettes, ha csak az idő igaz
nem fog lenni, összejövünk ott mag
jelenünk. Addig is marad
Kokott kis szeretet

Szomorjason

Barátja Jokkus

Jelelesnek hijjá a helyhez ragy
nak jobb

3

3

151

80.

G 3 G Pl.

A Monsieur

Monsieur François de Schedel

Docteur en Medecine.

Rue des Arcades 413.

78

Igen Tisztelem hogy van
Ide de Forensem Doctorom
Uramhoz, talán valami kis
pariz intézetünk volna
kolnapra – mondjon hon
leszek, ila Tedve durrand
2083 Kerestünkben egy kerjem
pillanatot tölteni, jövőjen
el vanja

6½ – 72 Barátja Tisztelője
Mayer Tekész
870

4: Bécsi postmesterkönyv 3 – 12 Sz. Kézirattár
Mayer Tekész a 870 egyedi bélyegről.

2 Juin 1810

49. 190

Hegnapi ujságikban volt nagyon
hogy Versailles-ban a nagykanok
nagyon hegnak. a mai tudosítások
szerint mindhogy a Neápolyi
király beteg, a vita szokás szerint
kellőképen van. Szerénd
2 ora után csak jelentik
meg a ki jelelt helyen.
addig is mig boldog állok
a gurgyota, szivnyiu parcasti,
ein pamphlico — desjorm jobon
matadon
à la haze

St Dominique
106

Fekete

Monsieur de Schiel Docteur
en médecine.
Rue des Canettes
№ 13.

Port payé.

Paris

3

57.

Ime Soraimnak van szerencsém Lovas
Ur[a]t tudositani, hogy holnap
dél utáni 4-5 óráig tekintes
tselekes Beiste Kitüldi,
egy jó alkalom adatvén magát
Ő[n]-a Sógor Ur[a]t. herpon
nyget Johannisbergbe menen,
s tselekszik el vélet oda
menésrül, e honnan pedig
Bécsbe fogna repülni.
Az idő függ is festelme,
s a Páro Hallerhéz mindaddig
Minden Salutan is jobb van,
Azért mit vár mis tenni
egyébb tselekedet nin.

és nehezen is kettőt kárnak kell kiállanom. Ollie csinál, az egész hiven és becsületes végzéző voltam, gyakorlatlanságomat gyengeségben érezvén, el fektettünk, s nagy napig az ágyban tartottam. Ma fel tudtam. Ugy nem hisse volna, hogy ily szellemi Paris ellenére, de hogy a szíves kijelentésemre mellyet vagyok.

Tekintetes

A 107.

Junius 12én

Tekintetes

Ha

a levelekhez hozzám holnap, 9 ón
hósan tenni ha azokat egy csomó
pecsétnő alá fel irás alatt.

Mr

Mr Frederic de Sor Administra.
teur de Caisse de Son Ex.
Mr le Comte d'Appony.

à Vienne

Poste Restante

A 113.

Mere Le Viennéből ide hasa
nem volnék, aron eseve nekem.
Lapzik csak az ajtónak alatt
dni aron utasitással hogy azt
ő a Canullájába adja — s
el fog a Gyomorba küldeni.

Juinus 19en 1830

52 193

Ma dél után Sorbonne-ból visszatérvén néhány minutával 4 óra előtt Doctor Urat fel keresem lakában, ’s szerencsémet tartanám magam ha oda hazai találhatnám. Legnapi Journal des Debats-ban olvasván, hogy a jövő Vasárnapon [illegible] St Cloud-ban a kutak ugrálni fognak – Ollomuc. verseny – ra [illegible] az idő meg csak mindég bizonytalan lévén, nem volna é talán jobb St Clouba menni, meg tudni egy vagiónra? Nem volna é jó szállást tartani és oda menni? Elenyaik ki nem gondolom hogy oda menne örömest – Szóval egy kis tanácskozás hol tartunk miatt oppus nem [illegible]

Ollomuc. de Schacke Zastau
ch Mussum.
Rue ces Capucines
13
a Paris

érsiana, ez pedig ma dél után Bárátom
Uramnal való együttis Szentmiseinkhez
Lőre meg történhessen. Ha mindazonáltal
a mai délutánt valamire másra szánni
volna, azon estére se mellőzzejték m
gát genirozni – mére is holnap korán
reggel is, fel kereshetem, s'a nagy
Hara még akkor is szerezhetik.
Minden tiszteletel vagyok

Tekintetes

Kapott 1 ft 50 kr. 4 : Mint. Szt. László ü. – A' Szerzetes
mulasztó

Julius 9én 1830

194

53.

Ma dél után a Casinoból jövén vala-
mel négy óra előtt a Kiválfon tár-
sában Barátom Abrahámhoz bé fogok
látogatni, ha jókban lesz bé mon. egyet
felett az alunkról fogunk Vállami-
al kinyver egyan még ma Vízre nem
jünk, hanem holnap kikirándulni nagy
szönettel, mert igen jó kaszálás volnak,
Berner Oberland és Chamouny völgy-
ek leirásának olvasása el nagyadalmas
gyönyörködésem – Volna ezek valámel
kivánnyam ebb időnk Mint. p.o. a mai,
mert az pogányokat, emberölőket
ison állatokat i kaszámokat is elég
sz. Meg különbözőek fizetnek
maradtk

Sekrétje

Ex 3-II

Chamouni
Mont Blanc Gletscher
Mer de Glace
Glacier des Bossons
Montanvert
Aiguille du Dru
Aiguille verte
Aiguille du Midi
Aiguille du Goûter
Dôme du Goûter
Mont Blanc
Mont Maudit
Mont Blanc de Courmayeur
Grand Combin
Mont Cervin
Monte Rosa
Mont Rose
Weisshorn
Dent Blanche
Grand Cornier
Dent d'Hérens
Mont Velan
Grand Paradis
Mont Pelvoux
Ecrins
Meije
Barre des Ecrins
Mont Viso
Monte Viso

F
P

Ex 3-II

15 C

Ambassade
d'Autriche.

Páris Julius 25-én 1810.

54.

195

Drága Barátom Uram!

Levelek előtt azzal kívánok kezdeni, hogy elég részt fogjon venni
jóltt, de valóban nincs más a kezem közt, a Cancellariából, pedig mióta nem
szóltanak, most ma vasárnap lévén, ott senki sincs; s így ebben ezúttal is az egész
levelekben leg kisebb topicai következésére se kerekedem, mert annyi a dolgom
hogy azt se tudom hol van a fejem, s körös körül a szobámban ügyesen
sorgalmasson pakolnak a nyomtatvány ma maval s rem közejszerü
rendre. Látod v. Szerb végbe, s minálunna valamit tölem kívánnak, így hogy
Pulszky minap a Cesar ügyessége iránt tőled kérdezett, kinyomtatván
ivlen s talán értheszteimről is irhass? Lehát csak a dologhoz?

Becsen igen kerek levelet, a Burgfrau kabinetjéből (ennis hogynet tőve kérni,
mert bizonyosan jó kabán lehet) irottata igen nagy örömmel vettem.
Kábában kiraj szeresen mint ő Felsége, olly tovább nem jöhetnek. Nem
igazolhat Metternichre vájnálva hogy ő ezen ezuttal egyáltalán nem tehetsége
ma fenyítő, s gyülhetősségében se remélnie volna ámbátor ha egyáltalán levelünk
lehet, az igen kedvető levelünk szóljanak csak egyik részét adván tudtokra
levelünknek, az egészet el Lyonban nekiak olvasni, ha a Rhoni környéken
hogy alább által fogunk esni. Soha csak Kiczky lovat, a ki tőlünk Bécs
ben utazik, küldtem, s egyszersmind Elementárinak is olvasásra el küldtem
meg hagyván nekie hogy hónapig vissza hozza.

Említe mondám, hogy személyes szerencsém volt, egy is tőrténni, mi 26-ik
előtt ki nem készülhetünk, az audaciának jónak se volt, több között

gy

egy igen várakozó ő arra elő magát- Rend jutnak t.i. egy közjegyzői nagyobb
Kellissel bajos volt a mellyből hogy mariel előbb még mesterséges
gyógyító szerrel kis nagyig jól mes fussam az orvos Urat, ezen kívül nagy
Kis pirulácia és igen mértékletesen kellessen ennie, nagy hogy ön 21 falun
a Kelsi hely fel viviéről nem is álmodhassam- az után való Napon csak, mindenek
a pezsgyedi meglepő annyira elgyalult, árban fizetéssel a megjegyzésekre
jaru kérdem, s miután közös pezsgőből a Lajtsics hg alkalmasságának vélem
ottan, mire hogy a többi Kapcsolatban a jó helyek már elvalásnak feglalva, úgy
Segéd helyre fel fogadtam 20ára Ezüst hau óráru. Dijában- s minden
más Bureau Urakhoz az árra hg alább Salzburban pezsgyedi nem lehet, a
plánumokat meg változtattuk, s Genfa helyett, hg is hg először Pengyel
telt, onnan pedig Bernába megyünk- s hosszas alkalmasint Thun által
a Berni Felföldre ki fogunk, onnan pedig nagy napokra megyünk. Majd Ge-
ben, aztán Lak Bonnába és Amstetti közvetél Bard Benfeldel, a ki
az egyik Svájczot igen jól ismeri, ki fogjuk szóni. minden esetre hogy
vele egy hosszú tartós körni, el nyerem a fagyos s a hideg nem ijed ki
állító Gyalaplok aztán igen pihenés és kortsokkal s gleszerekkel mérg
Chamonixba- ha még is tudok ma magunk, ki fog a kínok aztán szerelni kijeg
kesünkben ama jeges pyramidalis hegyek közt mérsel és kivel fölyó kesse
által élvezni, a magosabb és magasabb hatásait kerülni. Nem gondolom
hogy mi magunk a Brenner hegy lenjére, a hasan a Mont blanc Ö Alag
hegye i az europai hegyek ő Se segei hegyeben kesni, fel vánszorogjunk
Semmi dicsőségünkben vala ez ellen meg. Végkeresben, ki pirulálva Chamonix- ez egyik meg nem fogadtuk.

Remélem hogy tiéd hogy hg kedv olly szerencsés durva egy kalauz
Barátom Uramra a Hegyre fejő kirándulásra nem fogja kalauzolni, mert meg
kellemetlen lehet az Ember, ha ismeretek a Zsebében a jó dolgainak i által és által
ütik, s ezen kívül a Hegyfaroknak és Alte Mayerek olly komoriis lépéseit
be bevinnek, hogy azokkal hg kevesbé i kegyetlenül nem lehet,

hűg

[illegible]

hűgja barát állásból nem tette ész a lehetőre magyar, mintegy a Pari-
lenkörű lévő Lobbyon mozgó Hangyaravallás elvajúl jeleneté. Elly nagy
nagyon Lelkén bizonyosan még látva are - hiva ivé kachyonik hogyan
Kriseis pedig az hogy nem az ötszáz Lokiér most kenem az árra adta fejem
kára, emberek hivta meg gyomrába, azt könyen sejtheted egy más gyó
jövő magyar Hangyarával kárszakik ama óriási Helvétiai Lelkes Sym-
a tiszta - s ennek számára, annak boldogságára sok pagyra ő Elében
a által irányában Latin kanyzira kandinálni, de egyébként a Nemzetiben hi
nyen Tokajiszó mintha fiéla a pezsgő jegyre is mintának mérni? -)

De drága hűvül jónak Ujfalun kanlakom ürben mintha kanyom Hanem
Szentmiklóson, [illegible] Hetére tőlünk el távozni; azonnal gyönyörű idő lett a mellé
még most is tart- egy hegyeim meg megint az erőt kívánnék. Az agyaktig
az Hangulatok elöli elmenni után egy órával, az Olgyer be vevés amatt egy
durrogattak hogy egyik Páris még lehűlni. Ez valóban igen nagy meglepe-
tésre volt, mintegy annyira tatan lesznek emlékezni az utolsó lépésére,
még ugyan akkor nagyon igen rossz hírek hallatnak, s közönség volt a vitéz
és hogy az egész Franciás Armada Algírban legrosszabb állapotban
legyen- s az óriási Párisban nem volt közönség, mire a jövő Vasárnapon tartatott
jó Zenn alkalmával is, midőn ki is vigyen a Király nagy compasse a Bour
Lamba menni, csak pár forma ember kiáltottak nemlétyet a Vive le Roi-t.

Ez az utolsó nékány sorok kár iróm - Elmenjek ler éjen most ügyem ki
szobából, hisza hozza a Barátom Uram emlékező szeretni, hűtörésem köszönő
szobából, hogy a fényem valami más jó alkalmasságával Isten már el küldöte.
Isten hogy a Hírek hogy minden nagy eseményeiben jó tanácsokat kérnek, hogy a
Hegyek

Berlinban December 25ten 1830.

55.

196

Kedves Barátom Úram.

Julius Novemberben pótolá levelem csak 12 napal de még is megáldám sokat fogolá, s sok örömmel-
jelenő levelére nagy örömmel vettem s többnyire többször olvastam, s már most
hogy többször az illy drága levelet, nem mondom lelkemi, mert egy szályban az igen könnyü dolog lenne
mikippen lehessen annak meg felelni.x De több illy levél kedvéért kárából tartozás s mondjuk
mentségre jelentő első fiokaz ejtésemik, hol ezen szempontozásban Barátom Úramnak a gyönyörü
Helvetiai utazásra részem nem kellene, akkor több csak nekt. Helvetiának.

Julius 18án mellyen nagy készülésem napjaik közben, még mikor Berlinban minden legy-
gyelt szemvesigbe tom Utazásot, mi nagyon sokféle akadályokkal ütve mulattunk, 28án
Dijonban még kéthár, 29én Besançonba még erőltetnünk, s hol a jövő napon estve 6 tájt
d'Este felöl a H. Sétatérhez egy más vendég Helvetiának tartván, még Nellingen Úrat Svicsi
Úrhon, Vous vous vous dans vous pays, s vous pas x a készülő tegező fokára kapván a
Monsieur, Vous vous vous dans vous pays, s vous pas x a készülő tegező fokára kapván a
vendég, ezen még könni s a Párisi vizsgája essek el beszédében erőltetvén, s Franciában a
Messager des Chambres, ügyünk, amelly Besançonba nekünk, irattak, az lett még jobb, olvasá
sára vissza - a történtet még értesvén csudálkoztunk, bocsánatunk, s mondhatom elso personá-
ikban az el mondásában sajnálkodtunk, mind azáltal a dolog tiszta olly környülállásokban
s tanácsos ügyünk szolvain Ebrenigen se Lucia, 30án az utunkat folytatván Pontarlier ekés
völgyén által futván nem jobbára a roppant vadi de tavaszi - be beszántunk, s azon
nap még Neufchatelt is el értük - estve egész, a nem rigen hullott sok hóval, hamvás volá
s ottan az Alpesek láttára lélekzetünket, s mindenek gyönyörünk a tegnapi pedig pazsal kirán-
dó napnak szemlélésében állotta - az első Augustus napja okozva kiderülő, a havasokat
csudálhatuk s a dolog szegény es fiaikra egy dús járván dél után pedig a Chaumont
tetejéről egy fiatal fiakasban vezetésünk az honlás igen jól tettünk, s mind akkor
kéz igen mivelt Burkus utazótól külön külön tudósításokat a nagy jövendő Hel-
vetiáról vettünk - igaz jó dologgal kezdé - Bernában siettünk, hol a Davi Bondo-
ról találtunk levél tartalmu fiúnak az utunk folytatására, nem pedig a Nizza vendéglő ma-
gunkat el tökéltünk, mind azáltal utolsó tudósítások vevése miatt Bernában 2 napot
célunk - amelly kis tartózkodásnak én hasznát vettem akarván, a Suvetz Bordeauxnak
fő városkájába - Fribourgba, vándultam - Lélekem, ennek a városban rész, amelly az
uszó fémnek ötlött, ha ez Bernából jön, olly nagy, hogy annál tudósításban a Cath
országnál panaszlan piszkos Városkai közötte se tetszett - A Jesuiták Collegiuma az
egyiknél panaszlan piszkos Városkai közötte se tetszett - A Jesuiták Collegiuma az
egyik igen nagy, s Berna felé levén a kék fényével ki terjedve, egy tekintetben
annak neki akarna esni s azt a Városi közé fel kapni. de nagy falas volna az ezek
ha szakene meg is ragadná, az izmos felföldiekkel a fejeket fel nem kaphatná-
egyetlenen ezen roppant épületnek belsejébe nem kalhattam; mert Bécsnél tovább
ott nem mulathatván, ezennel Boéciája is - a Bernaiak k. ma fényével tok-
igy tehát ilyen a Helvetiával Boéciája is - a Bernaiak k. ma fényével tok-
fák nevezni, tömérdeken a palérokkal, mintha gy Bécsnél a Fribourgeois is nem leg sze-
sebb is elmondhatta tovább fiakat lenni.

Berna városát Bernán ill. is jól meg szeretette minden szerencsés[illegible] együtt, akiről
szeretnék tartani róla jó emlékezetet tenni, bár még többször által lehessen magam ez
gyönyörű környékkel s melly felséges kilátásokkal boldogíttatott Bázerba által
csak gyakran olly tiszta holdvilágnál, mint az Augustus 3án történt, az egy szerencsés
Platte-horne Bielle helyén, s csudálhassam azzal az elmém Thor Lukrezinak, és fölfog-
az emberi gondolkodás kitünő karaktereinek kiterjedését. Folytyuk be hogy nem mindenkor
magyar sajnálattal, de a Bocatiakkal az emberiség még sötétben tévelyeg, nem körülbelül
szükségét gondolja csak B. ill. azon Hagytörténetnek, a hol Bernát valaki alapítóra, ezen kívül
mi kincs történet a neveletlenek előtt is csak Jacobsen-nek nevezzük, előttünk le mentsük
kisebbítse, úgy hogy az idom fogyás miatt magam is az adandó oracot más ehonyát
halasszam leg hasonlóval Bernán. De több értekezésre térjen a bár, ha bizonyítható
egyetlenem vagy ha minden kellemes és elmeberő örömnyelvről és kalandokról Bolond
szerkezni, ezen hogy az idom fogyás miatt magam is az adandó oracot más ehonyát

WIEN

Jan.' 2

197

A Monsieur
Monsieur François de Wenzel Docteur
en Médecine et Ophtalmie, membre de
plusieurs Sociétés savantes &c
a ~~Buda~~
Pest

Agyomban Octobr 8dik
1833

56. 148

Ekkoriszer Doctor Úr nem is hiszné
[illegible] Házamban J. Dávid Emmát: lehet
[illegible] egy kis tót falusban, valóban alig
[illegible]hes az Ember egy kis Életkörében a
[illegible] annyi fele Eggelei, Ebéd, Mulatsá
[illegible]ások vagy kis Vendégeskedések Vadászatok
[illegible] holtig Elég idöt öldö Dobozdiaink Mind
[illegible]ig ezen el fogsz vala Tőlünk hamar Lelkis
[illegible]ogy én csak ma foghasék gyermekhez
[illegible] agyam csak Nei pereczenczem, amellyel
[illegible] folyta alatt Asszonyságunk Asztalán
[illegible] Ételeket:

Mon ysz Kenyér Kenyér Kenyér
— Kenyér — Kenyér
— Pinty Pinty Pinty

Tarnóban febr. 9én
1834.

57.

Tiszteltt drága Barátom Uram 199

Meg érkezett a szép Csokonai, s nagy
meg lepés okozott, de jellül haladja
is minden eddig tárosit mint a
belső tartalmára nézve, mint a gyönyö-
rü külsejére nézve: ezt igen érdeko
szembe tünö feltünés valóságos tanuja
annak, hogy a Nép megismérés ötletei
lejtésére tanult rövid idö óta Pedes
Kázánkban. Különösen ö Excellentiájok
előtt megjelenvén nagy hivet talált
ezen nagyogó Gyöngéb, a Grófné Gyadál

ára

f

azt igen igen nagyon sajnálja hogy
nagyon nyelvben egészen még nem
lévén járva. Ő maga nem tehet az
várás való fejj köszönési, mellyet
hogyha nekem van szerencsém a Sette
Praedo Uram a Praedote fényes jelen
nek leg jobb el fogadásáról valam
arról is bizonyossá lenni, hogy az
örök emlékezetül fel fog minden
társaim. Mélzóságod az tehát drag
Baraion Uram a jó barátyának i Sette
Bajza Uramak tudtára adni.

Bernadi Orvos Ur. ez előtt nehány
nappal igen barátságosan tudakozódott
School Collega Urárol i nagyon meg
örült hallván tőlem legjobban szólló lenni.
Daviset. Meg igérvén egyszersmind hogy nem
sokára a mutatványok egy jeles számával

Baraion Uramnak kedvességem
ajánlom i meg kérni, hogy annak
el küldeni magamra vállalkám;
mihelyest a munka kezemhez jön,
fogok azonal gondoskodni, hogy az
jó alkalommal Baraion Uramnak
által szolgáltassam.

Szíves [illegible] e Uramnak még nehá
szám-ra Kézig Sinél. De ezért jónak e
Domokos Uraban ft 9.21- nem 10.- kár
az magyar szavakkal i nevezni ne
hánszor azon kalandon, mikor együtt
Sobelin-ba mentünk i vagy mikor
Tantzmeisterben ázunk. Minden a jóra

199. utáni iratok

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

58. Vets-Sept. 29. 878 Pesten 7ber 29ei 1878.

Tekintetes Tiszteletes Ur.

201

Minthogy személyesen nem lehete szerencsém Tekintetes Ur Nagyságodhoz a Tekintetes Tisztelet Ur által Nagyságodnak küldött szerény jutalmat elkérni köszönő kéz – szorítsa – a mint a Cimlapja mutatja Dr Irinyi Károly – Hozzá kapott Bereshoi nevü megyéjéből származott szerzőnk kiadó is magyar országban Hatza neve volt. és a most alatti csak Orosz nyelvben történt Tudósításai voltak. – Ő most Moskwa fő városban nemes tanáry Nevelői nagy tekintetnek fő Katerinoslaw nevü Kormányzóságban Orvossa – De a mellett a történetnek is nagy tisztelője – mint orvos nem magyarul tudom meg, mert otthon kitűnő szerzőket szerencsém vagyon találni – hanem egy más igen

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Berig, is sokan ő is 1823tól fogva Moskvában
tanúja, igen sírós hazai kiadás Moskvai ka-
nos körül az Szamár Vármegyében születés
i magyar fiúnak Moskvában Szerb Pavlovics
ska Bolcsiztanárt / az Szerb-Pavlovicska
Házinak / másik orvosa — egy minden tekintet
Berig, sírós, gyönyör is alkalmasan fiú fiú-
30—36 esztendős — nem igen magas de egyen
termetü igen kis szál beszélő és magyarul
correcte beszélő is — és nem kitombor vonásu
arczkörül orosz ül is dörzsölten — Ez Ber
fut egyen — vagyis el mondhatlan elvis hasom
nappal — olvasgyon az el mondhatlan közt magyar
dolgozva — ő ajándékozott meg ezen hasom köz
et — ő nagyon dicsiri Jurica Venelyi Gera
— olyanokat tartja akik valaha a hisztoricus
tudományokban egyebek fölött — Ez magyar
Orpheát csakugyan Kazinczi tud vala — nem tudhatom
által a Könyvekben — De egy valakit — akit erről
nyelvhez

e hasom Könyve hig Országgyülésekről is magyarokról, Ujságiról Ber
a régi orosz krónikát is magyarokról, Ujságiról Ber
tudni / hogy kelt kultkancsan — s tőle megjegyzem
hogy az oroszok részéről magyar pistolya Venelyi
Ujságiról — hogy nyilvánosan egy ellenfelét: Ve-
ha az Orosz a magyarokkal egy törzsökös
ettek, mondá is sokat egy nemzetből Kellene vál
ith — talán alias verbo — a magyar jegyekben
orosz ige ala Kellen, Venelyi bohajtá fejével
hogy ő annain valami 100 szóval elkülönítheti,
demia — Nem akarna tudni a Magyar Academia
ak valamely orosz ál erről Ujságokkal mit Vitat
meg olvastatni — és jó lenne Grafot azt is ő:
szólítani — hiszen gyja a nem kiszámíthatlan dolgokat
ek a Sárisz Kalapjai — valóságos orosz szokási nagyság
lőjáról kérni kellene — Mostanában elég Kellene
ben kéi hasom hetvenkét tollpen Berig igen finom fogla-
szavicza közt — s egy Koh tudomást ez egyéni még ne-
dig magyar országból származott Irodalmunkról
j. o. Szerzeményi Ledgyával is arokáival meg
zdon

59.

Les Bolgars anciens et actuels

leurs rapport historique, politique et religieux avec la Russie.

Par George Venelin, professeur à l'univ. de Moskou.

tome 1er Moskou 1829. VIII L. 256 L.

t ouvrage très remarquable comme composition, l'est encore
vrage considéré comme un vaste système historique, dont
but ambitieux est de reculer les origines russe, jusqu'au
ps d'Attila, premier tsar et émancipateur des slaves, de
uière que la Russie aurait dès son apparition couvert
moitié de l'Europe et dominé par la force l'autre moitié.
système pose sur trois preuves 1° que les Bolgars sont
slaves; 2° que les huns sont les plus anciens Bolgars;
que ces huns-Bolgares étaient une branche de l'immense
tion Russe primitive. Ces trois membres de ce syllogisme
t trop peu liés ensemble pour que la rectitude de l'un
traine nécessairement la justesse de l'autre. Ainsi on
rait accorder le premier point, ou le slavisme primitif
Bolgars, sans accorder pour cela celui des huns et des
ves, contredit par toute la masse des historiens.
dernier et admirable ouvrage de Schaffarik en Bohême
les antiquités slaves, quand il sera traduit dans nos
gues, redressera d'ailleurs toutes les erreurs contenues
ns cet essai: il n'en reste pas moins un monument des
dances actuelles de l'école historique de Moskou. cette
le usurpe une place dans le siècle, quelque gigantesques
e soient ses prétentions d'englober sous le nom Russe
n seulement tous les slaves, mais encore toutes les nations
ouves, placées au berceau de l'Europe chrétienne.
religion les hérésies font elles pas une partie indispensable

grand tableau du développement de la Vérité Divine ?
quoi n'en serait il pas de même dans la Science ?

En outre l'auteur, bien qu'il déclare n'avoir jamais mis
ied en Bolgarie, donne sur l'état actuel de ce peuple
détails intéressants, ainsi que sur la manière dont la
litique Russe devrait accomplir son émancipation.
ise ce mot être sincère ! et surtout dieu veuille que
nations Voisines, se réveillant enfin de leur sommeil,
ent la dupe sur ce rapport à faire comme elle a fait
la Grèce, c'est à dire, quand son œuvre sera accomplie,
e pas la souiller en remplaçant une servitude Mahométane
une servitude chrétienne qui ne vaudrait guère mieux.

« Jusqu'aujourd'hui, dit le professeur Moskovite, rien
e qu'on a écrit sur les Bolgars n'en offre un tableau conforme
vérité. car à tout toujours ces détails empruntés aux auteurs
s, ignorants de tout ce qui n'est pas Mussulman, ou ce tout de
les anecdotes de bain, de café, de sérail, recueillies par les
geurs. l'empire des Osmanlis se compose des éléments les plus
s, confondus ensemble par la politique atroce des sultans
embrouille à dessein les rapports de tous ces peuples entre eux.
n'est on pas jusqu'ici estimer qu'approximativement leur
portion numérique. On se fondant sur l'étendue géographique
qu'on appelle Bolgarie, on évalue à un million ou million 1/2
ation Bolgare. mais on oublie qu'elle est répandue en masses
brenses dans toute la Turkie Européenne, Roumélie, Macédoine,
anie, Thessalie, et qu'en Roumélie elle fait même la majorité.
ne peut donc évaluer jusqu'à quelle distance les colons se
tendent en Livadie et vers le Sud. il est certain qu'à l'origine
Bolgars, mêlés aux Grecs, couvraient le revers de nos méridionaux,

portoient le nom d'Egorites et Milounites (Const. gor. de adm. imp. chap. 50
on voit des traces même en Morée. ..... En hivernement agricole
pasteurs, ils preferent les villages aux villes, parce qu'il y a
rtout des cités où il habitent exclusivement, dans la Bolgarie
prement dite, et même en Roumélie et en Macédoine: telles sont
elgrad et Indjig près Constantinople, où ils s'occupent à
nufacturer des draps grossiers, dit un Grec dans son Mémoi
ogr. de la Turkie, Paris 1826 (pag. 504 à 529) le quel cite
n les côtes de Salonik trois autres villes, Boujouk-bebtik,
gar-djedid, et Sidéro-Kapschi, habitées par les seuls
lgars. il y en aura bien d'autres ignorées le long de cette
. " de tout cela l'auteur conclut que les Bolgars sont plus
breux que les ottomans et même que les Grecs dans la Turkie
-péenne, où ils forment incontestablement la nation dominante.
va jusqu'à soutenir que de toutes les nations slaves, Polonaise,
ème, Serbe, etc, aucune, excepté la Russe, ne le surpasse
périgueusement; et que si les tyrans des Slaves n'avaient pas
i dispersé sur tous les rivages le peuple Bolgar, ou bien
l ou venait à son secours, il pourrait refaire en Orient,
frais de l'islamisme, une monarchie colossale chrétienne,
rivale de celle des tsars. " Pourquoi donc, te demande-t-il,
nom de Bolgarie ne désigne-t-il qu'un si petit territoire?
ce que là seulement cette nation a conservé jusqu'aux temps
ernes un trône indépendant, au lieu que dans la Roumélie
Thrace, et la Macédoine, elle a presque toujours été
butaire des empereurs Grecs et a dû s'appeler du nom de
maîtres, c'est à dire Roméliotes (popiot) nom de tous les
et d'alors. " néanmoins il avoue que l'état actuel des
lgars est déplorable comme abâtissement et comme ignorance.
gré qu'une énorme partie des bruyères, champs et vignobles de

turkis, sont entre leurs mains, ils n'ayant ni lois, ni chartes, ni privilèges, ils dépendent quand à leurs propriétés et à leur face civile du bon plaisir du pacha, et gouvernent par terreur. aussi leur sort varie au gré de ces maîtres tantôt, trop souvent cruels bourreaux ... de civilisation, de culture intellectuelle il ne faut point en chercher parmi les turks défiants leur interdisent toute école nationale, et le clergé qui devrait instruire le peuple est aussi ignorant que lui. car les pachas ne voyant dans l'église qu'une chose à faire vendent les dignités ecclésiastiques à l'enchère ; et par tour les acheteurs ne songent guère à tirer de leurs ouailles autre chose que de l'argent pour compenser leurs déboursés. Il est même interdit aux Bulgares, comme à tous les chrétiens, le droit de réparer leurs églises en ruines, ou d'en élever de nouvelles, à moins de payer des sommes énormes. ce qui fait que des villages entiers par besoin de religion se tournent en mahométisme. à ce fléau règnent celui des usures. Latins, viennent jusqu'ici prêcher l'union, et séduisent et là. »

« Autrefois l'église Bulgare possédait de vrais droits de souveraineté ; elle était indépendante dans le strict du mot, comme l'est par exemple encore celle Syrie. les écrits composés par elle étaient traduits à Kiew, et dirigeaient le nord orthodoxe ... le peuple Russe a été converti sous son influence. le dialecte slavon sacré usité du Bulgare-Macédonien ; et nous, Russes, nous avons presque en Bulgar jusqu'à Lomonosov ... La hiérarchie du peuple était couronnée par un patriarche, égal à ceux d'orient, résidant à Dorostol ou Silistrie, puis à Akkrida Macédoine, puis à Ternovo, changeant ainsi avec les capitales politiques.

Mais après la conquête turke il en fut bien autrement. Le patriarche de Byzance était auprès même du sultan, et était son complet serviteur, ce monarque n'eut point d'intérêt à abaisser. Ce fut tout le contraire pour le patriarche bulgare qui dans les montagnes escarpées pouvait, et voulut d'une fois, soulever les peuples contre l'Islamisme. Ces deux s'abaissèrent donc de plus en plus, jusqu'à ce qu'ils vassent à se soumettre comme un simple évêque à celui de Constantinople. et alors les moines Grecs commencèrent à occuper le siège épiscopaux de la Bulgarie, dont l'église fut ainsi nationalisée, bien qu'elle ait conservé pour les offices la langue Slave, même en Roumélie et Macédoine ....
Ayant cela les Grecs s'efforcent de toutes manières de Grécifier les Bulgares, comme les Turks de la Turkister ... et comme les Turks interdisant toute imprimerie de livres Bulgares ou Slaves conquis dans le pays, tandis qu'au contraire les villes sont pleines nombreuses d'écoles Grecques, on conçoit ce qui en résultera. Il n'y a pas longtemps, lorsque le service divin en Valakie et Moldavie se faisait en Slavon, les Bulgares transdanubiens et Roumélioles faisaient leurs livres de Bukarest. aujourd'hui tout est changé et comme les prêtres Grecs des Balkans s'inquiètent fort peu de conserver les livres Slaves de leurs curés, leur apparition se fait de plus en plus rare ... un voyageur anglais récent, Walsh, décrivant la Bulgarie, dit qu'il ne trouva de livres nulle part chez ce peuple, et, qu'excepté le clergé Grec des petites villes, il croit que dans toutes les parties où il passa, nul individu ne savait ni lire ni écrire; le prix de l'argent n'y est pas même fixé, car plus qu'ailleurs

l'Ego d'or, et le voyageur peut traverser impunément des
seulement en toute sécurité, mais encore sans que personne
demande de l'argent pour prix de l'hospitalité. »

Jeanélina cherche à expliquer la grande différence
ce peuple : l'empire Grec et celui des Bolgars tombèrent
fois sous les Turks ; mais les Grecs riches d'un glorieux
passé occupant par leurs écrits la moitié de la littérature
moderne, maîtres, avec les Vénitiens leurs alliés, du commerce
l'univers, placés sur les plus belles côtes, ne cessèrent
attirer les regards et la sympathie de l'occident,
pendant que les Bolgars, habitant les parties intérieures
la Turkie d'Europe, cachés d'un côté par les Valaks, de
autre par les Serbes, à l'ouest par les Albanais, au sud
la Morée, dépouillés par les derviches même de leurs
traditaires demeures, durent tomber dans l'oubli ». Plus
heureux les Serbes, restèrent en rapport avec la Hongrie
Autriche, l'Italie ; leur littérature ne fut jamais oubliée
l'Adriatique ; la plus grande partie du commerce du
Danube continua de se faire par eux ; même dans la
guerre ils surent toujours rendre des services signalés à la
Hongrie, et lui ont fourni ainsi qu'aux Etats d'habiles
hommes. à l'ombre du trône Magyare leur littérature
s'éteignit point comme celle des Bolgars, elle maintint
patriotisme, et de là vient que les Serbes, quoique
moins nombreux que les Bolgars, ont pu s'affranchir,
tandis que ces derniers attendent encore leurs libérateurs.
Après Jeanélina le moyen le plus sûr de les tirer de la

vitude serait d'obliger la porte à leur octroyer au lieu
clergé grec, des prêtres slaves parlant leur langue,
imprimeries, des écoles, et trois académies dans leurs
principales villes : Salonik, Sofia et Schoumla.
ors renaîtrait cette ancienne langue d'un peuple puissant
dis cultivée et riche, aujourd'hui tellement déchue que
elle va jusqu'à lui refuser une construction grammaticale
ui qu'elle emporte de me, avec de nombreuses traces de sa
mitive culture. quant aux vrais guerriers des vieux Bolgars
le même Anglais dit totalement disparu du milieu de
urs descendants, Vénéline attribue ce fait
r la porte aux Bolgars, et maintenue sous les plus
sères peines, de porter des armes quelconques

Telles sont en résumé les idées de ce livre sur
Bolgarie actuelle. quant à l'ancienne, l'auteur se
ye une route trop extraordinaire à travers les migrations
peuples, il traite d'un ton trop frondeur la science académique
surtout l'archéologie (quoiqu'il en dise) vénérable, des vieilles
rruques Allemandes, pour qu'on puisse le suivre sans s'effrayer
là même à refuter de fond en comble toutes les parties
utres de ses assertions si neuves. on lui accordera volontiers
e l'histoire des huns n'a point encore été faite, que celle des
lgars de Raiteh, Engel, Gebhardi, est devenue complètement
suffisante, et repose d'ailleurs sur des fondements trop étroits,
ait delà à cet immense empire Bolgar des fondateurs
val en quelque sorte de celui de la Chine, et prédécesseurs

dre même de l'empire Ratta moderna, son légitime
itier, du cercle étroit, disons nous, des Byzantins, des
ns, des Allemands, jusqu'à cet immense coup d'œil du
triote Moskovite, il y a trop de chemin à faire,
urope jusqu'à nouvel ordre restera dans ses vieilles
ières.

60.

Kilyen tisztelt Szerkesztő Uraim!

Disertessék az Ur Nevet, Tiszteletem s' beesülem Önöket, mint Embereket, Hazafiakat, s' Indóssokat; s' mivel ezt teszem, tiszteljen s' olvassa vagyok Önök eredményeinek Athenaeum s' figyelmezőnek. Ezek így lesznek, mivel Önök, szerkesztőségi hivatalok mellett, s' tudva levő okokból, sint a nyi nasoktol gúlt ivományokat, könyveket s.a.t. kötelesek átolvasni, a nemzet önnön rejtekéből lelne és papirra hozna; tehát a' hogyan, mikép', s' mierl-é s.a.t. el hagyva, sem több sem kevesebb mint ego segítségen ü: commen sense ember s' Magyar lételre, comenylendő bocsanatokkal, fogyja bevallt Regyoket arra az egy szükségre vagyok bátor meg kérni: Hogy, mivel Angoly országból gőzerőműveket, találmányokat, találmányokat s' sok más többeket édes Hazám nac be hozoty, ha Önök Gosiot emberi szeretetöknél fogva, egy, két nyomtatást a nyi ejcze példányokba érd, az emberi állat okulásáts nemesedesel, roka ez eddigiekhez más szempontból tárgyazó könyvet, „the constitution of Man by George Combe Edinburgh, meg hozatnák, el olvasnák, és figyelmezőjökbe figyelmeztetésül be iktatnák. Ha t: i: arra jónak érdemesnek találnák, ha pedig nem, ugy mutatás mutandis el

j.

el lesz gabad nondani Swiftel „tis a cheese, which by how
„much the richer, has the thicker, the homelier, and the coarse
„coat, and wilder, to a judicious palate, the maggots are the best.
vagy ha ez ugy illene ra, mint a' Nemeth' szerent az ételül a' jo
re vagy hasznalja' emegt „'tis a nut which, unless you throw
„with judgement, may cost you a tooth, and pay you with
„nothing but a worm.„

Vegtre, a' mi igyaszok, ez igyaszok, ha a' szeplemeyo" gyuti" igy
lelyebe olvasandom, hogy a' konyv hasyontalan, vagy mi tobb unal
szat okozonali kidetletik, ugy bessedeteme fogadom a' kis" kol
cseadeis az egesz kolcsey irasa tenteset, mikelyest fel lesz" p
gyelve.

Isten ellesse Kegyedet es alyas meg tigyta szivbol ohajtja

Kegyes bessed Szerenyo" Uramnak Szolgaja mely tiszteleyel

Szekelyo Vasarhelt

Nagy orszag. Silvester Nap.

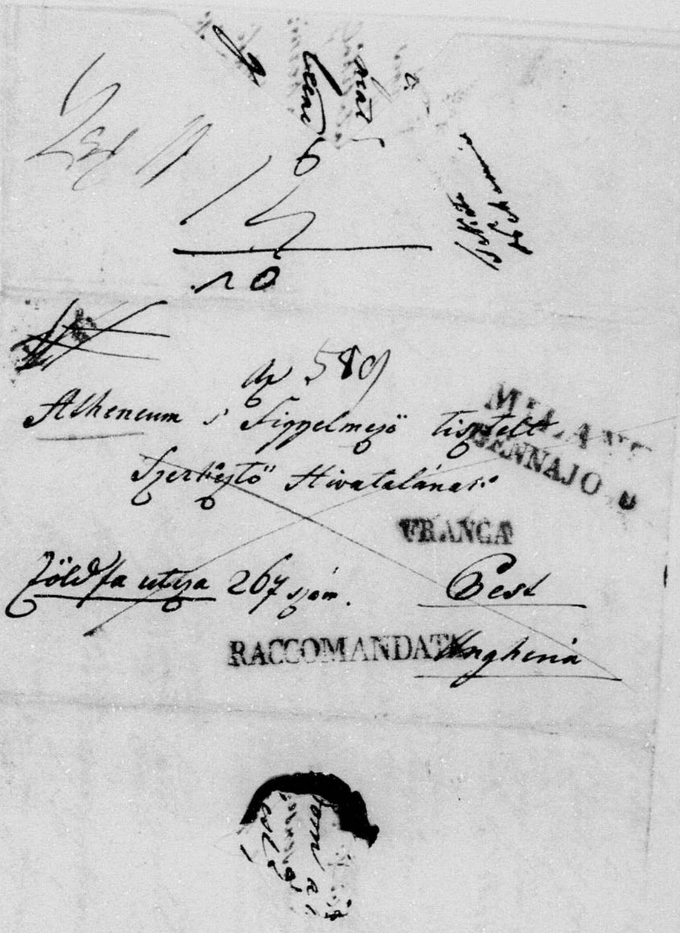

Athenaeum s' Tudományos Intézetek
Igazgató Hivatalának
Pesten
Pöstpa utján 26 7bris.
RACCOMANDATA

Eperjesen 1835. Jan. 28.

61. 205

206

Nagy érdemű Tekintetes Úr!

Tiltes Úrnak valódi szeretete a belli művészetek, szerény buzgalma a' Szép tudományok iránt, de kivált hazai literaturánk iránti avonszodása, mint szám talanszor vala alkalmam tapasztalni, valának azon rugóerők, melyek engem arra vezetének, hogy bátorságot vegyek magamnak levelemmel tiszteltni Tiltes Úr személyét. Tudtomra essék ugyanis, hogy a' Tiltes magyar tudós Társaság egy encyclopaediai irat' szolgálatát határozá el, (melyből 2 kötetei szerencsém vala olvasni) ez szerént mind értésemre essék, hogy a' társaság' nemes szándékú tagjain kívül mások is nyújtsanak munkát a' Tudományokhoz, 's légyen bár azoknak, csak tudományos tartalma ne hibázzon a' benyújtottnak, helyet tel benne. Ez kitűnő szándék a' Tiltes Úrnak, mint a' Tudományok' szeretőjének, a' Spanyol dramaturgia' literaturáját Schlägel után fordítva, melly neh becsűt, ér-

demet az annak bírálatára kirendelt tagul Azoggyák m
latámra. Ezen tárgyat azért választá
mivel, ha csekély nélekedésem nem csal, m
mind eddig a' Spanyol nemzet' költőinél
ismeretség folyóiratinkban, legalább
tomra nem közöltetett a' magyar publi
mal; melly tárgy, úgy gondolom, megérd
hogy közöltessék. Ekem ýt darab Azonk
ra kitett külföldi színjátékból szeretné
Raupach' ~~egyik~~ valamelyik művét mag
ra által tenni, s nemzeti színpadaink tá
ságunk' szükségét azzal is pótolni; de
tudom elhatározottan, mivel minek kiki
Raupach nevezetesebb munkáinak exám
mellyik darabjához kellessék fognom. E
költőtől ugyan ismeretes néhány színjá
s nélekedésem szerint: Attila" vagy "Ma
Kind" czímü munka vagy: Raphaele m
tók, hogy Fordításomnak. Ha nem, hogy
benis czélomat érjem, a' Tekintetes Kir-hoz
lyamodom tanácsáért, mellyikhez ja
tartsa a' Tekintetes Kir.

Nem sokára elkészültök a' német dra
turgia' literaturájával is; azt csak azé
tagy am tátra mostanában, minek n

em, nem fordította-e valaki más valamelly
német literátor után, talám Les-
singtől, s nem küldötte-e mint
eddig a' Tudománytárba.

Ha közlésemet engedik Ta-
lius 10dikén személyesen leszek alkal-
tetten. Hogy pedig üres kézzel
ne tűnjön a' Tekintetes Urat vala
látogatásom, kérem a' Tekintetes Urat,
méltóztassék engem mint ezekről
tudósítani postán becses levele
által, hogy addig készíthessek
el valamit még Schlägelből, p.o.
az olasz dramaturgia' ismeretét,
vagy a' gyűjteményről Vagy Romairól
avagy a' Tudománytárba.

Im ezek valának közleni valóim
a' Tekintetes Úrral. Mivel nem marad egyéb
hátra, mint még egyszer ismételni
alázatos kérésemet becses le-
velére, melyet okáltua várok,
s magát a' Tekintetes Úr jó akarat-
jába s pártfogásába alá ajánlani,
ki vagyok a' Tekintetes Úrnak tisztelője

Kelete e' hónak
a' Philosophia első évi hallgatója.

Pest, 1856. sept. 29.

62.

Tekintetes Titoknok. Úr!

vrait vettem s megbagyása folytán köven ügye-
kestem eljárni mindenekben. A Tárgyal-
ások kiré iktatandó Kunfalvy János-
féle levélre akadván, Langernek
kiszolgáltatám. Az Értesítő IV. száma s
a Museum 12. füzete alkalmasint egy
időben fog megjelenni, mert Langer csak
egyedül szedi; egy két alatt azonban
készen lehetünk. Elhó 29-kán megér,
közvén az acálmetszetek Hungadiak
Korához, a censurai hatóság számára
ki akartam szolgáltatni a beigtatan-

ső képeket, Weber tanácsos úr azonban beké-
ve volt hagyandó átvenni az egész
S így is történt. A cenzúrának tehát
e kötet ellen semmi kifogása. E körül-
kérdést intézten a nagyságához, hogy
áll a Muzeum VI, VII. s VIII. füzetének
ügye? mire ő válaszolá hogy a VI. füzet
felülb helyen mégis megengedtetvén
fogságából ezennel szabadon bocsátta
többi pajtásaival, t. i. a VII s VIII. fü-
zettel együtt. Ezt tudtára adván Trae-
gerünek, a további eljárást magá-
vállalta, s a füzetek megjelenése legk
közelebb várható.

E csomóban veszi a Tisztes úr Lear e
a Kézikönyv folytatásait. Langgal tu
iszen! épen nem boldogulhatok, mai ha

tisztatlan öl a Hunyadiak kora és Évkönyv-
vek kötése végett. A példányok előbbi mun-
kából már kezénél vannak a képekkel
együtt; az Évkönyvek kép- s rajzbeli saját
jegyzékemet átadtam neki a végett, hogy
jólnő meg három ól, mi van azokból
vagy mi nincs birtokában. Tolnay könyve-
len lesek személyesen főkeresni őt. —
Az a hire jár hogy Szalayval megbarátkozván
cső alá került. Sárossy Gyula fogságából
végkép megszabadult mult hó 29-kén
S jelenleg Pesten kell laknia. Nyáry P.
oct. 2-kén szabadul. Tőt Lőrinc úr
a Hunyadiak Kora 5. kötetét semmi
esetre sem bízza Emichre kezére végett.
Többire magamat további jóindulatába
ajánlván

Tisztelő tisztelő

valódi alázatos szolgája
Fekete L.

209

63.

210

Tekintetes, titkár úr!

Szathmáry Károly barátom, mint az iránta való tiszteletről tanúbizonyságot, megbízott, hogy a' pályamüvek közül, a' 8dik számut, Csák Istvánnak mint saját jogon müvét be-irassam a' Színházhoz való eladás végett.

Ez okból tisztelettel kérem a' t: ez: Igazgató Urnak tudatni, hogy azt az akadémiai épületében be másolhassam?

Pest május hó 1860

Tisztelője
Jeleki Miklós
Színész

64.

Tekintetes Ur!

Méltóztassék megbocsátani, hogy az „Ily Magyar Museum" ügyében ismét alkalmatlankodom. Mult hó elsején a XI-ik füzetes, mely nevemre 2 példányban érkezett, visszaküldöttem; a tegnap előtt pedig újra a X és XI füzetes hozta számomra. 2 füzetekkel már birok, s biztos alkalommal visszafogom küldeni. Midőn erről tek. Urodalmadat értesítem, kérem: méltóztassék ezek a XII füzetes megküldeni, ha t. i. megjelent volna már; a mult 1876 évi folyamból még ez hiányzik; s ezzel kitűnő tisztelettel vagyok

Tekintetes Urnak
Eperjes. Márt. 3-án 1877.

alázatos szolgája
Ferenczy főgymn. igazgató.

Tekintetes 's Tudos
Dr. Toldy Ferenez urnak,
az „Uj Magyar Museum" Szerkesztőjének

Pesth
a' magyar akademiai házakban
Urak utczája 2. sz.

Méltóságos Doctor Bugát Pál és Schédel Lorentz
Uraknak. 65.

Örömmel értesítem az Urakat kegyes megtalálásából
's az mellé foglalt Jelentésből a' Magyar Orvo-
si-Tár' közre-bocsátását. Ezen kör hajtám mun-
ka, elöljegyzése végett megkötöttem előfize-
tésre az Olvasókkal; kik közül, mint nevek
Jegyzése mutatja, 24-en előre kész pénzt fi-
zettek, és 13-an még várandók. A valóság-
gal befizetett kész pénzt alig kinyilatkoz-
tatással és kéréssel küldöm ezen Váltó levél-ere,
jóllel fogva az Uraknak, hogy az orvosi tár
ezre az ejtendőre az előfizetőknek három
hónapon belül megküldeni, a' még be nem érkezők
számára is talán elegendőnek további kül-
dést addig megtartani, ne terheltessenek. Ha
az előfizetés' könnyítésére úgy intézkednek a' Dolgok,
hogy a' pénzt magam küldöm fel inkább postai

Az Orvosi Tanára 1831ik esztendőre elnöke Ft.
rektor.

215

1. Lorentzi József Erdélyi Protomedicus
2. MDoctor Váradi Samuel N. alsó Lajos Vármegye Physicusa.
3. Md. Baritz János az Egyesült Ref. Collegyomban Professor
4. Kunisi Mihály N. Küküllő Vármegye rendes Seborvosa.
5. Kolter György N. Arnyas Vármegye Seborvosa.
6. MDoctor Borosnyai János N. Fagaras Vice E. Physicusa.
7. Vas József N. Udvarhelly Széki Seborvosa.
8. MDoctor Kis Mihály Nyitrensis Városa is Vice E. Physicusa
9. MDoctor Plecske János Brassóban
10. MDoctor Gaizágyi Lukács Szamosujvári Physicus
11. Md. Vetsai János Szamosujvárott
12. Labator György Camera lis Seborvos Aldorudbanyan
13. Chirurgiae Mgter Farkas Ignátz Erzsébetvárosi Physicus
14. MDoctor Jörb Kovátz Antal Maros-Vásárhelyen
15. MD. Juvenhöffer Mihály Szemorvos Laj Sanitója Kolosvárt
16. MDoctor Schütz József N. Kolos Vármegye Physicusa.
17. Ofenmagyardi Antal Chirurgiae Mgter Kolosvárt
18. Nagy János Cl. Kolosvár Városa rendes Seborvosa.
19. MD. Intze Mihály Károlyvári Physicus.
20. a' Maros Vásárhelyi N. Borbély Czéh
21. a' Decsi " " "
22. a' Nagy Enyedi " " "
23. a' Kolosvári " " " és
24. a' Károlyvári " " " "

Városunkból

Kolosvárott Május' 1sején
831

Ergedelmes Szolgája
Lorentzi József
Protomedicus

Városból

1. Schmidt Károly N. Kőrös Kolnok Vármegyei Seborvosa
2. Fodor András N. Kunyad Vármegye Physicusa mp.
3. Dobolyi József N. Zaránd Vármegyei Seborvosa
4. MDoctor Szeberényi József Brassóban
5. MDoctor Schös Samuel Kézdi Vásárhelyen
6. MD. Kantó József Déván
7. Csiki József N. Kis Sink Seborvosa.
8. a' Lilaki N. Torbágy Orvos
9. a' Besztercei N. Orvos
10. a' Kézdivásárhelyi " " "
11. a' Szebeni " " "
12. a' Medgyesi " " "
13. a' Brassai " " "

Valaki fő
volna a Kir
az Orvosi
Diplomát
engedi
adhassa
2 évi
még
Ellen

Vettem febr. 24.
Jul. Mart 7.

214

66.

215

Tekintetes Professor Urak!

Dolgyok Statendi" Januárius 2kán a Tek
Uraknak hozzám intézett Leve"
leket tiszteletel vettem. – Meg
vallom mind e mái napig ak Te"
vevi- Dárva nékve da Orvosi"
Gyi Orvosokat fel nem volitve"
lam, nem mintha ak Orvosi Dár"
vak a Magyar Orvosokra nézve
el Kerülhetetlen, és valodi hasz"
nát ugy semmi a Tek Uraknak
", legge meg nem Kóstorlete" ab

abeli faradhasaslau szerzalm
el re ömemrem, harem ki
vámam ak Orvosokat arra fo
tatni, hogy ak irt munka meg
szerkezésre ön. indulasbol ter
kedgyenek. Minek elötte te
e Targy bau lépést temék, ki
rem a Tekintetes Urakat m
tozzanaiak akon Erdélyi O
vosok avagy Sebészi Egyetem
nevezit, a Kik az Orvosi Dár
eddig elv" prenumerálsara
velem hová hamarább Kül
ni.
A Kolozsvári Orvosok a Kik
ak Orvosi Dárt. "Okty ák, és

és álsalam magokrak meg hozat
ni Kivanyák nev szerent a Könyv
Ezendök:

1 Dr. Terentki Jozsef Sö" Orvos Kolozsvár
2 — Judenhoffer Mihály Szem Orvos és Professor Kolozsvár
3 — Skóto Jozsef Kor. hák Physicusa. Kolozsvár
4 — Barra Imrek Kolozsvár Physicusa Kolozsvár
5 — Pataki Daniel . . . . . Kolozsvár
6 Sebész Deinzender Antal Segéd Professor Kolozsvár
7 A Kolozsvári Sebészi Egyetem Kolozsvár
8 Vég Jánor Kolos Vármegyei Sebész Bánfi-Hunyad

Ezekrek ak Orvosi Dárt meg küldeni Kerem, Ez pedig ak élö Tanár
vöris Idön, és Egy Izerre fel küldeni el remulatom.
Sebész Vég Jánor [illegible] a ki

Közelebb le folyt Esztendőbe
meg hozatta vala magának á
Lam az első Esztendei Orvo
Páris, Emlékére öt pen
forintokban, mivel nem jo
tán jött, mállam vaggon, a
többekkel együtt ide is fel fo
küldetnie. — Óhajtanám t
mi hogy a Tek Urak Di Ko
vals Antal prenumeratio
jának a multa Esztendőről
nyomába jöhessek é? — Jel
Egy kedvelettel maradok

A Tek Uraknak

Kolozsvár Febr 18kán 833.

alázatos szolgaj
Szerentsi Józs mtr
Erdélyi Ref Orvos.

64.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Ezen munkám, mellyet szerencsém van a Tekintetes Szerkesztői Hivatalnak ajándékúl tiszelettel most meg küldeni, más Martius hónapban ki jött; hanem mivel a réz-táblák nem voltak még jól ki igazitva azért csak most szolgálhatok belőle egy példányyal. mellyre nézve ezen meg jegyzéseim vagynak, ha méltóztatik az Athenaeumban felőle emlékezést tenni:

1ször annak első rajzója és elő mozditója Tekintetes Dicsteri Kovács György volt első Alispány Úr most első Fábla Biró Úr volt, ki meg szerettem az én Pest Vmegyei jó akaratomat, arra serkentett hogy adnám ki ezen Historicum munkás is, és az úgy nevezett Strom der Zeitnémet munkás, beszatanam a Magyar Körönség eleibe. magyar nyelven ki dolgozva. - ajánlott is valami keves penzre mintegy 100 fntos Váló Cr.ban ennek el kezdésére; hanem én ezt ki-gyen el nem fogadván azt késtem hogy valami 300 fnos méltoztat-na adni Contractusra mintsem az illy nagy moles munkának kivitelére is kell 300 vagy 400 fns - a tisztelt Fábla Biró Úr ezt meg igérte s adott is valami 400 fnos Váltz. Contractusra. é költsen mindjárt a Pesti nagy árviz után 1838 ban, és én Bé alatt magyarúl ki dolgozván és ki metszettem csak most 1844ben adhattam a Magyar Körönség eleibe. - Tekintetes Kovács György volt V. Ispány Úr és Fábla Biró' érdemei kitse szép vonásokat tesz az, hogy ő más 1800 évben Jó Sz. Biró volt a Sóli járás-tan és első V. Ispányságig folytatván Vmegyei tisztviselői Hiva-talát akkor tette azt le -- és most is a leg jobb egészsége mint a mellett jól tudja tartani, piros posgás szinnel, é derék magya-ros szivet kebliben viselő Birtokos Úr most is meg jelenget a Pest Vmegyei Gyülésekben. - és szeretem Hatalyát s kivánnok szive jeresen ezen munka Világ eleibe való jöveteli és ki kiz-da létre. a többi kötelessége a részre magam póltam ki.

2or a mi a munkát, t.i. annak Textusát, továbbá metszeté-sét illeti. - én abt tekintvén a Német szerző valami Straff nevü Német Professor' (Berlinben) Strom der Zeit munkáját; felette ki-bástak találtam kivalképpen a Györg kör társtagoli vezérczikk neveinek - s élet' idejének ki esetlekben sok zavart láttam, ehhez-kés-

rodan

nem

Vmegy-

eiével

logyak

el vett-

tak az

is

Szerkezést Strauß Úr' Türom der Juden munkájából egyedül
azt az ideát vettem: hogy Jelgyü vérek formájában adtam előlen a
minden Nemzet' történeteit – hanem egy más dereh csak egyen
Német Auctor Bredow nevüt követtem és használtam – segédül
vérén még tsak Historicusokat – és Conversations Lexiconokat i
egy fával arra igyekedtem hogy külömb legyen mindenben, a
Magyar ki adás a mi a Tudományos ki dolgozását illeti m
a Strauß Professor Német ki adása, ha az idő és a hely engedne
minden hibáit itt torba fel jegyezném i ki rakmám de mit ha
rálna – elég az hogy tiszta és ebredt lélekkel mertem állitni hogy
a Magyaroknak én jobb munkát nyujtok olvasni – és veráz fon
lül a Historiában mint ama Német. és ebben lelki esmeret szerén
vigasztalásom van. – másik fő hiba a Német szerzőben Strauß
Urban az hogy igen csak egy szegü vagy egy oldalu vólt Umve
sális Historiájában leg inkább csak a Német országi találmányok
mint maga Konbelieben érdekel ha leg csekélyebbek is mint p.o
a hurinyga szövei s az – aromban más Nemzetek Historiájával
keveset vagy éppen semmit sem gondol – hol vagynak a Scythák
Amazonok az ő Strom der Zeit jában: hiszen Herodotus más
gisans Scytha Királyról emlékezik, mikor egy Justinus – a Róm
Epitomator olly remekül ir a Scythákról – és el esmeri egy Róma
Világ Hódoltatói Nemzetebeli Polgár a Scythák' érdemeiket, – hiv
nem leher arokat csak mesékhek s mende mondákhoz tartani hog
a Chronologiában hibázzék is hogy még az Egyiptiak előtt 150
ievekkel fellyebb vissi eredetüek. – ezes illyen bak ütéseire a
Németet Straußnak meg tudnék felelni és ő kegyei bol
meg csálsolni; de non est opera pretium.

á mi a metszetéseit illeti azt el esmerem, hogy
ügy van metszve mint Pest Vmegye; de az á ki Pes
föld kepei nettessék 10 Aszendeig el kürött vólna metsz
aromba okos és böles lenben á ki á veleji szerei á do
á munkás és Feltsust méri s azt itéli meg jó é vagy
való. vagy éppen tüzre? – elég Consolationem c

hogy J
Jovan
nem ha
-ták és
be (m
De mi
kiványa
a
hogy 2
mint a
úgy do
fiainak
i az u
pusta
zánk
ha
is - (
keti
Eggen
labom
Mihú
Pótle
külön
i interes
216

hogy Jetter Döbrönteri Fábos Prov. Commissarius Ur és Jakab
Ifiuán Orak a' két pedig elégge Criticusok - ha bás a' mellyet
nem hagyták is igazán kehyben de a' munkás kedvesen fogad-
ták és arom különösen örülnek hogy Magyar Ország nem foly
be (mint a' Német Strom der Zeitben van) Német Országban.
de mint is folyna bitsen ön álló Ország ön koronája ön válasz
Királya van - Soha se volt Német Országnak Colomája. -
a' 2dik Táblájás eren munkámnak (mert jobbnak láttam
hogy 2 Táblákra osztam fel a' könyebb használás végett, nem
mint a' Német hogy egy lepedő forma, és alkalmatlan olvatni)
úgy dolgoztam különösten ki: hogy minden Newsreek' Kormány
fiának s Igazgatóinak Caracteristicájokat rövideden ki mesterkes-
s az újabb Epochákat kiven elö adjam - de a' Németben csak
pusta nevek vagynak. - mindezeknél fogva remélyem hogy Ha-
zánkfiai meg fogják Kedvellni és jobb kedvek lesz az olvas
ha többen is meg fogják esmerni munkámat. - a' Fes
is - (illuminatio) arás vettem fel, hogy a' Szem jobban végig kis
heti a' Színek' során a' munka' tartalmát

Dr a' mi illeti emek meg szerzhetését, találhatni egyedül
Eggenberger József Könyv árus Vénál és nállam a' Szerzőnél. és
lakom a' Kecskeméti Kapuhoz közel a' Statio ötszámban Mura vers
Mihály Ut' táránál vagy az úgy nevezett Fish hütten. —
Bötlebeli rendes ára a' 2 Táblának együtt 5 frt erüs

Mellyeknek alázatos jelentések után, magamat meg
külön. bortetett tisztelettel ajánlván vagyok —

Tisztes Szerzőtöd Urnak

Pest 27dik August 1844.

alázatos szolgája
Orlényi Gerencsér József mp.
a' nevezett munka ki adója.

Tekintetes Nemes Nemzetes és Vitézlő
Bajza József Uraknak, mind
a' kék Határban esküdt Ügyvédeknek, s
több Tekn. Vmegyék' Fabla Birájának.
az Athenaeum Magyar Folyó írat' Szerkez-
tesjének. /: Orsm. Orsz. :/
Különösen tiszteln. Uramnak

Pesten

Kegyes Sgloš 1859 feb. 22

68

218

Tekintetes ur!

Szedényi Edmund ndr. Tanáczsos úr volt szíves velem a Tek. magyar Academiai Elnökének arra nézve tudakozódását közleni: hogy, mint az Academia levelező tagja miért nem teljesítem kötelességemet a hazai irodalom körébeli közremunkálásom által?

Megvallom, én eddigelé nem tudtam, hogy a Tek. Academia részéről levelező tagsággal megtiszteltettem és hajlandó vagyok hinni, hogy a Tiszt. Elnök ur tévedésben van, hogy arombani a részbeni tájékozhassam magamat, bátor vagyok Tekintetes urat megkérni, hogy arról: ha valljon részesültem e' annak megtiszteltetés

ben

219.

ben és melyik szakra, történt
Énevezetésem? pár sorral
Egyesen értesíteni ne terhelje

Szerencsésnek nem engedi
feltenni, hogy közreműködésével
a hazai irodalomra nézve sor
rendkívüli érdekűre: ha arcula
a bányászat és bányatörvé
tudomány mezejéu, melly mi
Erdésem tere, egyegy futó é
tekintet érdekes volna képes é
beszteni, rajta-lehetek, hogy e
tekintetben a fölgyi Elnök ú
felhívásának megfelelhessek.

Ki egyébiránt mély hala
fiúi tisztelettel és nagyrabecs
lással maradtam

Tekintetes úrnak

alázatos szolgáj
Feszt Jmre
k. ügyvéd, vasgyárosi, k. f.
Bánya polgárisági főjegyző

69.

Ihrer Hochwohlgeboren

Ich bin Ihnen unendlich Verbunden
für die Güte, die Sie hatten
mir Cato Pal und Ungnügen
Wünschen für Meinen Sinken
zu Empfehlen, im Vertrauen
auf Ihr Wort, werde ich Ihre
Letztern, einige Exemplare bei Meinem
Sinken zu übernehmen;
Herzugiehen Sie Meine gehorsamste
Bitte, Sie mit einigen Zeilen
Antwort zu Geben, Ob
Sie in Stande, den Vertrag nicht

Münster bis, was ich mir [illegible]
Ihr wünsche zu Ihrer, Ihrer
Liebsten gutes wohlergehen zu
Neujahrstage.
Es bleibt mir nichts weiter
übrig, als Ihnen Ihrer [illegible]
Ihr Andenken zu nehmen,
und die Versicherung ihrer unbeg
grenzten Hochachtung mit [illegible]
ich ihr
Ihre
Ihnen ergebenste [illegible]
Franz [illegible]
z. Wenkebach

3

3

222

70.

Drága Barátom Uram!

Non ignara mali miseris succurrere discо"

Egy barátomnak, ki sо-
rsabb környülállásaiban koczám
elyamodatt, a' regoro summa félre
lis pénzemből 10 eziist ftot kól-
csönöztem olly feltétel alatt, hogy
t elugyesues 5-ér okvetetlen vis-
a fizesi; aromban melly tsalattá-
s' most azt se tudom hová lett,
int másor befellet falura men
praefecturat, s engem mint látja
Barátom a' leg nagyobb zavarba

dörtem

223

dönteni képes volt.— Ön apám
nem ítharok, mert mikora levelem
kapná? Sopron is valamiben? a
gorsumot adorja kalandi kivánsá
s más által találni kívánlok
valeam.— Barátom Uram
nes barátsága, nyilt szive, mell
többször tapasztaltam, s bensőle
barátomban meg nem szünök, a
nyira meg erősítettek: ar ilyen
gokban. bátortalan lehetnek
szen ziam nézve valóban erő
ében barátomat mi ránem
Mentorommal meghini.— a
őszinteség szine alatt ne képz
barátom Uram hálóba kebunc
armanyi lelket, s ha most kí
sem közelkeriétbe ann 10 é
tlat Nekem költsönözi, kinon
san, előbb mint barátomna
sigorosumra Kellene, mikor sz
"Dj. két pardont nagy jo válas

könyben ezen levelem vissjának
engedni, mellyet ma remélve
várok

Igaz barátomnak

Sopron ebruar 1838

halvány igaz barátja

Széchenyi

3

3

71. Nedecozoli Die 1ma Martii 800.

Domine Spectabilis
mihi perdilectissime Colendissime!

Fidelem lectorem az Orosi Iarnak morbus hucusque impedivit pro Anno hoc labenti 800: pronumerale; sub hodierna tamen solus ad Costam Brevenem pretium transponsius cum humillimis precibus coram Spectabili Dominatione Vestra, ne Anno quoq hoc labenti Expeditor Operis mihi tam gradi mei toties, prout Anno superiori obliviscatur, tres enim Soni, nempe 6. 7. et 8va Iugeri de Anno 1802. mihi in perpetuum emanserunt.

Hos altis gratijs et favoribus devotus jugi in Venerationis Cultu gerens

Spectabilis Dominis

humillimus Servus
Joannes Liegely
S. Collat Zolnensis, mte nda D. Kg
Civis Zolnensis ord Chirurgus

225

9

Spectabili Domino
Domino Paulo Bugat
in R. Scientiarum Universitate
Pestana Physiologiæ Pathologiæ
et Therapiæ Specialis Professori ordinario
Domus mihi peculiaris Colendissimi

a Pesthini

BUGÁT

72.

Lieber Freund!

Mein Adresse ist rue S. Marc No 27.

Ich kann mich sämtlich Ihr wiederholen.

Mit Achtung

ergebenster Diener

Genua d. 22 Juny 1820. J. Fischer

3

3

Vte Juin 1. 876

228

73.

Hochwohlgeborner Herr Doctor!

Ihre Zuschrift vom 1ten d. M. hat mich sehr gefreut, da ich daraus ersehe, daß Sie meiner noch freundlich gedenken. Ich habe Ihnen zu danken für die Übersendung Ihrer Abhandlung über Schiller, die ich mit großem Interesse gelesen habe. Ich bin Ihnen auch sehr verbunden für die Mittheilung der Briefe Schillers an Reinwald, die ich mir, wenn Sie mir dieselben gütigst anvertrauen wollen, gern abschreiben werde. Ich habe bereits einige Briefe Schillers an Reinwald in meinem Besitze, die ich Ihnen gelegentlich mittheilen werde. Ich bin Ihnen auch sehr dankbar für die gütige Übersendung Ihrer Abhandlung über Schillers Verhältniß zu Reinwald, die ich mit großem Interesse gelesen habe.

Indem ich Ihnen im Namen des Ausschusses des Vereins für Schillers Geburtshaus ersuche, mir gefälligst die Summe von 7 fl. 21 kr. für Schillers Briefe an Reinwald zu übersenden, bemerke ich, daß ich Ihnen die beigefügten Exemplare der Einladung zur Subscription auf Schillers Briefe an Reinwald, die Sie gefälligst an Ihre Freunde vertheilen wollen, zu übersenden mir erlaube. Ich bemerke, daß die Subscription bis Ende Juni d. J. offen bleibt, und daß nach diesem Termine die Briefe im Buchhandel um den Ladenpreis von 10 fl. 50 kr. zu haben sein werden.

Ich bin mit ausgezeichneter Hochachtung

Ihr ergebenster

Schiller

Ich bitte Sie, mir gefälligst gelegentlich mitzutheilen, ob Sie mit dem Resultate der Subscription zufrieden sind.

Ich bin mit ausgezeichneter Hochachtung

Ihr ergebenster

Schiller

[illegible]

Leipzig
d. 18. Mai 1846.

P. S.
Bei Ueberlassung Ihrer ersten Lieferung bitte ich Sie, mir auch die Lieferung einer Sammlung, welche die Pflanzen der Expedition des Herrn von Humboldt, soweit dieselben bestimmt sind, enthält, gefälligst anzeigen zu wollen.

ergebenst
Prof. Dr. Flörke

A magános Völgy.

Balláda.

A' vad erdö' völgyé gyászszán
Az egy árnyképp hujladoz,
Bús szemén 's borongo arczán
Lanna fátyol úgadoz;
Jürün egybe-nött cserágok
Éjt okoznak nappal ott,
Lassu hüs szél' sohajtások
Lengnek sirfuvallatot.

Hol a sziklák' vad romjain
Ezer évnyi moh tenyész,
Ott mereng elhunyt álmain
László, sáppadt mint a' mész;
Nyugti fény pislog reája,
Keble' belsején bánat ül,
Messze, messze szép hazája,
'S itt nyög Ö csak egyedül!

Ha keletnek biborából
Ifjan a' Nap égre hág,
'S déli olvasztó pontjából
Hévvel árad a' világ;

Pertsek a 230. lev.

Akkor is é mély fenékre
Arany sugár nem tanúl,
László ennek érzetére
Bús panaszba így merül:

„Hahj! örömim hajnalában
„Mint boldog voltam én!
„Bátran vívtam a csatában
„Ifjuságom kezdetén.
„Ah de itt é bús magányba
„Zöld babéron hervadez,
„Lassan illyen szép korányba
„Testem el-elsorvadez!"

Néma a mély sziklabarlang,
Benne elhal éneke;
Lelke búsabb éjbe borong,
Jajt liheg fekhelete;
Csak a szirtpatak zuhogja
Vissza szivé' fajjait,
S már a csúcsot óva hagyja
Nem türhetve kinjait.

„Élek é még varázsolgva
„S nyögöd régunt életemet?

„Mére nem omlik le morogva
„E sziv' ki el nem temet?
„Hah atyám! te fakasz' emlőn
„Nőtt köszivü fenevad,
„Honnya vesztett miattad lőn
„Bűntelen szegény fiad!"

„Vétek é azt hogy szerettem
„Lyány alakban angyalát
„Mennyek, és csak benne éltem
„Évámnek nappalát?
„Vétek é, hogy szivem érzett
„S tompa nem maradt soha?
„Vétek é, hogy érte vérzett
„Hü szerelmem szebb kora?"

Igy epedve ömledeznek
László' bús panaszai,
Hajdan éltén révedeznek
Arra gondolatjai:
„Sors, te kinzó tétvesztő!
„Meddig üldözz engemet,
„Mért bontod fel sebetitő
„Bűnödökkel egemet?"

Ív egy fejér tarvas jelen-meg
A' liget' tanyéjében,
A' bus éjhez közeleg,
Szarva hajlong fejében.
Gyorsan illan majd előtte,
Fiókla ormokon halad,
Meg megáll, míg jő feleje,
Ív mint villám tovább halad.

Végre nyugszik egy forrásnál,
Melly a szikból búzog-ki,
Habja tisztább a' kristálynál
Távol éthert tükrözi;
Nyirfa lombok hajladoznak
Hüst terítve arra le,
Lanyka szellők játszadoznak
Dúftagokkal körüle.

Vágyva ér az ifju oda,
Ív sirt puha mohára dül,
Majd az álom lágy karjába
Lassudan elszenderül;
Esti szél cziczáz hajába,
Fény csokolja a' testet,
Ív a' lenyugvo napsugárba
Ölében ja védi őt.

Gőz kereng a' nyilt virágon;
Ifjó, arany, kény bibora,
Hang, szin, illat ring a' tájjon,
Ív a' gyönyör minden sóha;
Ív a' temetlen kéjhabokba
Tulcsordulva szendereg,
Leng szemén varázs alakba
Dúdzi szép álom sereg.

A' magos éthert terére
Szemébe tünnek csillagok,
Lágy mosolyok földre ére
Vízbe tükrözik magok;
Majd a' hold' szelid sugára
Nyájason lövell alá,
Melly az alvó szemhéjára
Ébrevését rátolá.

„Milly derült csillám ragyog tán!
„Milly nek ési fülemet!
„Csillagok, vagy holdragyogvány
„Vonznak égbe engemet?
„Pompaségben egy ezüst ív
„Glóriája vette körül,

„Ah ’s’ dicső fénybe hult kiv
„Tán’ e’ helyen istenül!”

És virultabb gözbe fürdik
A’ hóspin ezüst világ;
Szebb dalok közt nem hintázik
Fülmile’ fészkével ág,
Mint a’ milly szerelmiének
Lett a’ forrás’ folyama,
’S édesb hangal nem zengének
Sappho’ hurjai soha!

„Elüzzem hát ezen völgy’
„Létke vagy te hegypatak?
„A’ felejtető kehelyből
„Isten kezek itatnak:
„Milly sugár tálc nám az égből!
„Milly nyugott lett’ e’ kebel!
„Már’ setét busnak mélyéből
„Öröm érzet kiemel!”

Már keletnek pirulása
Hajnal’ érkeztére vár,

László első pillogása
Tévedezve szertejár;
’S’ né’ e’ bájos jelenések
Tünnek, múlnak, oszlanak,
És szerelmetes nyögések
Most feleje omlanak.

Néz, ’s ah! ezt ki hitte volna?
Ilka ugy mosolyg felé,
Mintha Luna ráhajolna
’S kéjgyönyört öntne belé;
Gyorsan ugrik fel fektéből,
Karja a’ szép szüzre nyúl,
’S hogy élelte bus szivéből
Mély keserve egybe múl.

Fény ’s a’ hangzat elállának
De a’ bel kecses világ,
’S ideála szép álmának
Nem lesz elhunyó virág!

Ki szivébe gyulladoznak
Itt szerelme' lángjai,
Annak Edemé válcoznak
A' vaden' magányai.

A' Szellőhöz.

Ing a' rozsa ott a' kertben,
Ah valyon mitől?
Szellő az, nem, lágy sohajtat,
Ah valyon kitől?
Tőle, tőle leng felém,
Kinek ajkát csovelém.

Ott van Ő a' kék hegyen tál
Vágyva tátni azt,
Hit a' sörö' kaján hatalma
Tőle jég szakaszt,
'S tán sitóba könnyet ejt,
'S engem akkor nem felejt.

Jöjj közel te gyenge szellet,
'S tám lehelj szelid
Elted, aztán ezt a' csókot
Hó kezéde vidd,
'S sugd fülébe bánatom',
Mit könyög sohajtatom!.

74.

Fogarasy János Tekintetes Tolnay Ferencz Úrnak alázatos tisztelete.

Homunk egyik szeretete művphilosophusával levelezhetni szivemelő hény, barátságát, kegyét valaha megérdemelhetni, arra méltó lehetni, elragadó gondolat, melly most engem is a Tekintetes Úrhoz való irásra unszola. Eddigi iskáláskodásom ideje alatt üres óráimat Literaturánk' szaporitására fordítám, szemeimről a homályt legelőbb az Erdélyi Museum kezdő oszlatni, majd jobb irónk classikai munkáinak szorgalmatos olvasása által hajnal kezde pirulni éjjelemre, de Nap csak akkor kezde rám mosolygani, midőn az Élet és Litteraturát, s a Tekintetes Úr által kiadott Poézisünk' kézikönyvét olvashatám. Torra vágy belőlök lelkemben nem fényleni, hanem a magasb széphez erőmtől telhető, leg közelitem. De sikos a virágos pálya, könnyű az elbukás rajta, vagy a belőle sokfelé kiágazó félbe vezető ösvenyekre való tántorodás. Ha a maga erejében bizakodó délczeg ifjú vakmerően vezető nélkül rohan neki, ki lesz kezes arról, hogy helybenhagyolag fogja futni, hogy győzelmi topos között jutand a czélra. Azt mondják: „a Genius." Igen, de hátha annak alakjában setétség Daemona csábitja el? Szükségesnek marad azért minden egy Őr, ki védje légyen a Lenüte nagyokon éppen ugy, mint a bús viharban. S éppen ez az, a mi a Tekintetes Úrhoz való folyamodásra inditott, kit is buzgon kérek: légyen vezérem, légyen Őre, vezője, jutője, bizatója zsenge igyekezetemnek! S vajha ne találnék visszatasitást, hogy magámomba visszávonulni s csak most nyilni kezdett virágimat hervadni hagyni kénteln légyek. De bizon a Tekintetes Úr' kegyébe, s irni két kis munkácskámat nyujtom-be azon alázatos kéréssel, hogy vizsgálata alá venni s rólok téendő itéletét nékem e jelen alkalmatossággal vagy a Fogarasi Postán, hol leveleimet venni szoktam, megküldeni méltóztassék, szivem hálájára számot tarthat. S az alázatos kérésemet s levelemet is egyszerü mind, semmivel jobbal be nem zárhatnék, hanem, mint azon szives kivánsággal, hogy légyen a Tekintetes Úr örökre boldog!!!

Moha. Julius 25kén
1829.

...ébe gyulladoznak
...szerelme' lángjai,
... Édesmé' válcznak
...adva' magányai.

A' Kellőhez.

...zsa ott a' kerlen,
...' valyon mitől?
..., nem, úgy sohajtat,
... valyon kitől?
..., tőle leng felém,
... ajkát övelem.
...Ő a' kék hegyen tál
...lágyva látni azt,
...ború kaján hatalma
...fölé ég szakaszt,
...n titokba könnyet ejt,
...em akkor nem feledt.
...l te gyenge kellet,
...ám lehely szelid
... aztán ezt a' csókot
...ó kezéről vidd,
...gd fülébe bánatom',
...könyöz sohajtatom!.

Pest Megyedik 21 1841.

78. 231

Kedves barátom bevett levelét ma
tegnap este vettem, s a kérő mellékelteket
kötelességem azonnal adtam által Kérbe.
Még én levelébe várakozám, Csáfár
és Luka Mihály az elmúlt nagyobb
jelenésén a főtanácsi végett, egyen
megelőzések, s nekem most mint
Helyettes bíróval mozdulatom Pestről
nem lehetvén. Kimondhatlan sajnálom,
hogy Kedvel nem tölthessem a béli
mulatsát, s meg nem osztozhatom az
adományaitokat, de így van az, ha az
ember szolga és nem úr. – Hegyes
vadászánál 8 óra körül valék, s
Kedves rejtő már otthon nem találám
hasam, de testvéréből s a mamából
úgy értesem, hogy ő nekesél volta
s a bucsu is előtt kapjak, elkés

Pesten
a' Trattner' typographiájában

Tekintetes Schédel Ferencz Urnak, ügyvédnek, Tek.
N. Vármegyék' Táblabirájának, házánál
Kitételével

[illegible] Tekintetes Schei
N.[illegible] Vármegy
Aljegyzőhöz

329 sz. B. Pest 1848. dec. 19.
Vettem dec. 19 847

Tekintetes Titnok úr!

70. 232

Egészségi állapotom miatt ország rendkívüli bűl. Sokában ülni tehetségtelen, az ülésekben részt nem fogok vehetni, nincs is, ha pálbéres, magamat a Nagymélt. Elnök úrban kimentem, remi kérem.

Ha mint jelen nem levő tagja a társaságnak, újólani jogom van, Kegyedhez e két példányra figyelmeztetem. Frank, miszerint tagjait újólásaikra, írja bele Kegyed.

Még egy kérésem van Kegyedhez. A társaság pénztárára nincs egy 8-adfél kis ezüstforintból tartozik eddig-elő ar én részemre más tanácsokban 100 ezüstöl 206 bec részemre, hogy annak idejében

Tekintetes Schéi
N.T. Vámey
titkának

A Méltóságos
Elnök úrnak
Pozsonyi
Kiadmányok
M: 02.

nem finnének. Legyen ön arra kö
gondjával, figyelmeztesse a pénztár
nokot, lehessenek, hogy a tárnaság m
dőn nagy ably nyomtatás valam
oly pénzfajokban volna, miket ezen
tárnaságára tőkéjébe körni ne lehet
Tanácsig is rendeletet vettek a hely
hogy tárnaságaikat kellően teljesí
nék, vagy tán már ez is az idén tör

Vagyok

a Tekintetes Főnök úrnak

Kolozsvár Március
Hogyaság Tánc

Tekintetes Tan
Ns. Nán
titkár

3

3

Pest. 1849. április 19.

253

77.

Tisztelt Titoknok úr!

A jelen körülmények és viszonyok közt sem kívánatosnak sem különben semmi más tekintetben avagy kényszerítem nem lévén sa az ajánlott díjakat a Magyar tudósítványáról sem fizetni lesnő, kényszerlen lemondani; valahová elvonulni s minden irodalmi működéssel jövőre felhagyni, azért kérem Tekintetek urat, méltóztassék e felől — minthogy rendes ülések nem tartatnak — a kiket törvényesen illet, értesíteni, és ha lehet, az 1846. május felétől és 1848-ra elmaradt díjak fizetését kieszközleni (1845-től

Tekintetes Sch
N. Ván
titkától

és 1849-ről mind addig míg rendesen rendelkezhetünk, a fizetés csak jövendőre marad[ha]tik, úgy azokból addig, míg szerencsésen kardcsapás a Gondviselés a béke napját felderandja, [hogy] elvégződhessen, a melyekre nár külömben is igényem van. (Reggedred a mult évben beadott számolásomból, úgy tetszik, 1848 és május 1-től kihagytam). Az eredményről, bármint ítéljen ki, kérem szolgálatának legfülebb szentségig, kitérem

Tisztelettel Fiaknak ünnek

alázatos szolgája
Bogarasi Sinai

Tekintetes

3

3

15/2 52 234

78.

Kedves Barátom!

A Győry intézkedésére sietségem van Baumgarten vagy Ettingshausen Physicajára s ha tőle kielégítő választ nyerendek, mindenikhez, kinek tőlök el az Academia közgyűlésébe, mert én még nem jártasok ki.

Ölellek

barátod
Fenyvesi

Tekics

3

3

70.

Kedves Barátom!

A magyar igeidők sajátságairól val-
mi egy egész füzetet összefirkál-
tam, most a sípraábra írással és
röviditésekkel vesződöm, mindad-
dig val az érdekes legalább két
selyem ülést egy igénybe venni.
Kérlek, valahogy módot, hogy a jövő
nyelvtudományi ülésben megkere-
lessem s az egész ülés idejét en-
kapnálhassam.

Üdvöz

Pest 1898 5/11

igaz barátod
Fogarasi

Tolkien

Szó- és irásbirálat.

1. Némelly ragokat, ha több egymáskövető szóhoz tartoznak, csupán az utósónál szokás kitenni; ez nem épen rossz szokás, de körülte két észrevételem van: a) a' nyelvünkben divatos hangrokonságnál fogva némelly szók mély- mások magas hangrójú ragokat vesznek föl: 's így, nézetem szerint, nem helyes dolog, a különrendü szók után — melyek körül egyik mély, másik magas hangrójú ragokkal barátkozik — ha, mondom, illy különrendü szók után egyféle — 's így csak egyik rendhez illő — ragok tétetnek. P. o: lépjünk elő haladásig. erények- tudományok- és müvészetekben, Istenünk- 's hazánknak élvén, egy szivvel 's lélekkel törekedjünk a' közjólét- 's boldogságra. E' példából elég világosan kitünik, mit értek nemhelyes dolognak mondtam. Illyes rövidítésekhez tehát csupán egyrendü — vagy mind mély, vagy mind magas hangu — szók után van helye. b) Szabatosság végett talán nem árthatna a' több egymáskövető szóhoz tartozó ragokat az utósó szóhoz is csatolni, miáltal egyszersmind kiderülne, hány 's melyik szavakhoz kellyen az előbbi szókhoz érteni. P. o: kérdezés- és felelés-eikkel, félelem- és reménybeni, a' király- és jobbágyok-hozi, Nap- és csillagok-ban.

2. Föl, fön v. fönn, 's az innen származtatokban állandóul ö-t mondani, 's irni — mint már minap valaki a' Hirnökben vitatta — helyesebb, mert gyökerübb (fő; igaz, hogy fej is van), általánosabb, és talán kellemesb kiejtés is.

3. Hoz höz: eren ragból e' két forma elég; her népünk' szájában igen gyöker hangzik; a' magyar történetnél ugyanis, melly egykis részéből eren ragnak végetlenül többnyire általaggja, illyes kiejtések legkönnyebbek: az ember so'pénzhöz (?), se' könyörhöz (?), sem egyéb szükségesekhöz (?) nem juthat; ellenben illyenekre: pénzhé, kenyerhé, szükségesekhé — mi a' her-t igazolná — épen nem hallani. E-nk ugy is bővecskén van.

4. Magok és maguk, minthogy külön részei a' beszédnek, jó lesznek őket megkülönböztetni; mert, ha mindenütt magok-at irunk,

könny-

könnyen félértelmet okozhatunk. P. o: Ők csak magokban lelik örö-
müket. Ki mondja meg itt bizonyosan, hogy a' magok névmás-e,
avagy a' mag főnév' többese?

5. Bur-ok bur-k-ol, fu-ul (fúl) fúl-ad — kiki érti, mit jelen-
senek, 's mi léggen a' gyök mindkettőben; már, ha ezen gyökökből to-
vább származtatunk akár igéket, akár fő- vagy mellék-neveket, szabá-
e magát a' gyököt másítani? épen nem: különben más értelem, má-
esmo eredend, semmint mellyet kitenni akarunk. Fonákság tehá
midőn a' főnérintett bur gyökből ú, úl, ít; vagy a' fu gyökből
ít képrőkkel csinálunk szavakat, magukon a' gyökökön változ-
tatni; 's mondani: bor-ú, bor-úl, bor-ít, fojt (fo-ít) stb. Lám
nem írjuk: csof-úl, csof-ít, bos-úl, borít, forrú, gyojt, fojt stb.
ezek helyett: csuf-úl, csuf-ít, bus-úl, bus-ú, fur-u (furó), gyuj-t,
fujt. Ezek pedig sem etymologia, sem analogia nem javallja
a' főnévi borúl, borít ború, fojt 's egyéb illyen gyökrontást,
mellyek helyett egyedül: burú, burúl, burít, fujt stb helyesek
Ne is jöjjön itt ellenem senki arral, hogy amaz elsőbb kiejtés
emez utóbbaknál szebbek, 's hogy az u betű igen rúl hang:
mert azt felelem, hogy a' mi tibájért az szép nem lehet, 's hogy
a' mi jól mondatik, jól is hangzik. Mit tehetünk róla, hogy
u-nak nincs olly fülkecsegtető hangja, mint, például, az á- vagy ö-
nek? E' miatt azonban az u hangokat nyelvünkből kényszerí
kidobálni, 's mással cserélni nem javallhatnám.

6. E' kettős se kell összevétetni üt és üll. Ült ige annyit tesz
mint sedet; üll pedig celebrat, fejezet, 's ered az üd gyök-
ből, mellynek értelme salus, öl képrővel lesz: üd-öl, 's
rövidítve üd-l, a' d betűt a' képző l-re áthasonítva: üll.
Innen ered az ünnep is, üd-nap, üd-nep, ün-nep; ennek
látni való, milly tautologiát követ el, ki így szól: ün-
nep nap, ez majd ugy jő ki, mintha mondaná: szürnek
nak.

Az etymologia jótékeny sok szórszálhasogatásra visszen
de nem tagadhatni, hogy az orthographiánál igen nagy világot
gyujt, 's tömérdek kibát mellőztet el, mik, habár néha csekélyek
legyenek is, de még is csak kibák, 's így kerülendők, ha
tudtunkra vannak.

Fejérvényi F. J.

Tekintetes Ur!

Ha gondolja, illendőre be ezen apróságot az Athenaeumba,
akár egyszerre, akár darabonként; talán nem lesz épen haszontalan.
Az Egri Lant-nak pinte kirelgőleg kegyes megemlítését alázato-
san köszöni

Kegyednek

Győr, Szélhó 21d. 1842.

kész szolgája
Fejérvényi F. J.

U. I. Lantomból egy példánnyal bátor vagyok a'
m. t. társaság' könyvtárát szaporítani.

Kedves Barátom!

Eljöjj az ülésbe. Nemsoká legnemesebb a tárgy
mellyet olvasandó lészek, bárcsak nyelvem is, hanem
különösen a nagyszerű ülésekre képében adatván
arra nézni, elsomlem a legnagyobb gondos ama
szándékomnak. Nagyon kívánom tehát hogy
hozzá találni (Körösben). A délelőtt nagyobb
része ennek lesznek. Pest 72/74 858
Hagyomány.

18

238

238

3

81.

Kedves Barátom!

Baral György úr akadémiai újabb megvá-
lasztásáról fölöslegesnek tartom értesítésedet, mint
én értesítlek vagyok, még nem történt
volna. Ha ez áll történik légy meg-
adható hozzám, akár törvényhéli ma-
con Okirnóvár György úrhoz mint fő-
várhoz küldeni, ki Lombeson hozzá-
elvinné s a kellő helyre a Fr. Károly
házzal szemben átellenben a Szalvator
utcában, Bereghszász-házban 2-ik
emeletben.

Pesten 1859 dec. 8.

Kivánd
Fogarasy.

Toldy Ferenc, akadémiai titkár stb. úrnak
Helytáblay

Tekintetes
Földy Ferencz úr
akademiai tiszteletes
titkárnak
helyben.
barátilag

82.

Tekintetes könyvtárnok Ur!

A jó és olcsó könyvkiadó társulat f. é. Augustus 22dén tartott közgyüléseben Tekintetes Urat Primás ő her. czegsége előterjesztésére, a számos gyülekezet' közkivánatával választmányi tagjainak sorába igtatá. — Miről midőn Tekintetes Urat értesiteni szerencsém van, el nem titkolhatom örö. mem tiszteletteljes kifejezését azon okból: hogy a társulat Tekintetes Urban ügyvitelének bölcs és erélyes előmozditóját megnyerni szerencsés lehetett. Maradván teljes tisztelettel

82.

Tekintetes könyvtárnok Úr!

A jó és olcsó könyvkiadó társulat f. é. Augustus 22ikén tartott közgyülésében Tekintetes Urat Primás ő her. czegsége előterjesztésére, a számos gyülekezet' közkivánatával választmányi tagjainak sorába igtatá. — Miről midőn Tekintetes Urat értesitem szerencsém van, el nem titkolhatom örö. mem tisztelettelyes kifejezését azon okból: hogy a társulat Tekintetes Urban ügyvitelének bölcs és erélyes előmozditóját megnyerni szerencsés lehetett. Maradván teljes tisztelettel

Pesten. Sept. 2-ik napján 1852.

teljes tiszteségü szolgája
Fogarasy Mihály
ügyvezető.

Tekte. Foltÿ Szeremi, könyvtárnok urnak.

Tek. Toldy Ferencz titoknok

irnak

Pesten

83.

Tekintetes Doctor Ur!

Bátorkodom Kegyedet kevés firkálatommal terhelni „A' magyar-irásbeli javításokról" ha az Athenaeum-ban kinyomatni érdemeseknek találandja; ha nem: postán, vagy más alkalommal kezemhez juttatni, kérem, szíveskedjék.

A' többiben magamat Kegyednek tiszteli jóakaratába ajánlván, áldást óhajtok egész uri házára, melyben minapi végső látogatásomkor olly gyönyörködtető mulatságot élveztem a' kik vidor nógyermecskéik' körében.

Győr, Szent Kegyednek
Szilvesztr' 13dik
1830. kész szolgája
Fejérpataky m.k.
h. Ref. ódon pap, s györi
oktató.

U.I. t. ir. Vörösmarty és Bajza urakat igen tiszteljem.

+

242

Uram! 84.

Nem lesz Tegyed előtt ismeretlen, hogy már többek által, 's több helyen adattak ki magyar Énekeskönyvecskék a' tanuló ifjuság' számára; 's mondhatni, némelyek közülök türhetők. De én általában a' mi eddig divatos egyházi magyar énekeinkben egyet nem helyeslek, azt t. i: hogy, míg a' profanus költészetben mindenre ügyelünk, hogy a' poëtai becset költeményeinknek megszerezzük; addig az egyházi költészetben csak à la faluzi mester kontárkodunk, és sem metrumra, sem valóságra, sem csinos kifejezésre, sem szép rimekre stb. egy csepp figyelmet sem fordítunk. Tehát mink magyarok, olly classice mértékszerű

szerü nyelvvel birva, elméink' legfönsőbb
gondolatit's eszméit, szivünknek legsper
ebb gerjedelmit's érzéseit folyvást és t
vább is csak olly schlendrian énekekben
juk elrengeni ?.... Ezen javítnunk k
Ime, csekély próbamüvét — mert er
tsinte igen tökéletlen — küldöm Kegy
kör illynemü énekjavításnak, melly
talam a' honi tanuló ifjak' számára
kerdelett. Ifjainknál és-ban kell a
lést finomitgatni; erek jokjanak a'
és a' szebb énekléskör, erokről és ere
által terjedend az ki majd egyebekre

Hallom, hogy némelly köbl kebliie
kivánnák az egyetemi ifjuság' egyhá
énekeit in karánk' édes nyelvén hang
tatni. Jól; 's ki jó lelkü magyar nem
kivánná ezt? Legjobban 's legkönnyeb
érti az ifjuság a' maga honi nyelvé
ezen jöljon hát Istentör; nem pedig

alig érthető idegen, és holt nyelven.—
Győrben — de csak a' gymnasium — tavai
kerdett magyarul is, váltva diákkal, éne-
kelni istenitiszteleten. Az idén már, el-
készülvén épen most ezen általam szerkesztett
Éneke's imádságos könyvecske, csupán ma-
gyarul menand az ének templomunkban,
's a' kül istenitiszteleteken is.— Ha a' pes-
ti nagyérdemü egyetemi Előjáróság, ma-
gyarul kivánván az ifjuság' egyházi éne-
keit folytatatni, ezen könyvecskémet
czéljára alkalmasnak itélendné: szol-
gálhatnék példányokkal, mert két e-
zerel nyomattam nyomtató papirosra, 's
két párat velünk. Ha e' bárminő
könyvecskémről az Athenaeumban némi
emlitést tenni Kegyed méltónak lelné,
örvendenék — nem ám a' szerzői dicsőségnek
— hanem az egyházi dalokbani jobbirlés' ter-
jesztésének.

E' példánnyal végre különösen azért
vélten

vélten kötelességemnek Kegyedet megtisz-
telnem, mert igen jól emlélek Horváth
Mihál „Magyarok' Története"re, melly
Kegyed reám kedveskedni olly jó vala-
ki egyébkint állandó tiszteletével vagy

Kegyednek

Győr, őszutó 9d. 1830.

képe szolgája
Fojtényi Lajsiany[k]
a. B. r. pap.'s győri tir. Tanító

U. I. E' könyvnek ára:

Velin kötetlen 20 kr. p.
— kötve kemény tábl. 24 kr. p.
Nyomd. papiros kötetlen 16 kr. p.
— kötve kem. tábl. 20 kr. p.

243

H

D. J. Kr.

244

85.

Tekintetes Tudós Ur,
Nagyrabecsült Hazafi!

Minapi (előttem igen kedves emlékezetü) együttlétünk alkalmával mondottam, hogy Főgymnasiumunk ezévi programjában Balde Jakabot fogom ismertetni. Ime itt kedveskedem a mondott program egy példányával. Ítes Urfiságod szíves lesz e küldeményt nagy nézni, mint (bár magában igen csekélyes) emlékest, mely Kegyedtek egyik legburgyósz tisz

tisztelőjétől ered; s mely egyszersmi
hála-emlék ama szives figyelemért
melyet Kegyed az általam pár-év
lött kibocsátott „Görög Régiségtan“ irá
az „Uj M. Museumban tanusítám
méltoztatott.

Az Ég bő áldását kérve Kegyedre
teljes tisztelettel maradtam

Tisz Urunkodnak

Győr,
8/2ikán, 860.

kész szolgája
Fejtényi
ev. B. r. pap s tan

245

86

Tekintetes Ur!

Az országgyülési naplók és irományok tárgyában f. hó 14-kén hozzám intézett becses levele folytán, el nem mulaszthatom Tekintetes Uraságodnak szives fáradozásáért őszinte köszönetemet nyilvánitani.

Ma gácsi uradalmamba fogván leutazni, könyvtáram megszemlélése után ki fogom jelelni azon kötetket, melyekre szükségem leend; a hiányzók megszerzése végett tátor lesrek Tekintetes Uraságod tapasztalt szivességét igénybe venni.

Fogadja addig is őszinte tiszteletem nyilvánitását, melyel maradok

Tekintetes Uraságodnak

Bécs 862 junius 19

leköteleztett

Ft Fenyvés Antal

Vesz. jan. 26. 1883.

246

87

Nagyságos királyi Tanácsos Ur!

Ő császári és apostoli királyi Felsége nekem, mint a Szent István-rend kanczellárjának legkegyelmesebben megparancsolni méltóztatott, miszerint az emlitett rend 1864. május 6-kán bekövetkezendő száz éves fennállásának ünnepére egy, a rend történetét tartalmazó emlékkönyv szerkesztessék.

Azon kitüntető állásnál fogva, melyet Nagyságod történelmi művei folytán a magyar irók koszorujában elfoglal, az Ő Felségétől nyert megbizást foganatositását alig kinnem szakavatottabb kézbe letehetni, mint épen a Nagyságodéba.

Miért is Nagyságodhoz azon bizalmas kére-
sel járulok, hogy a kérdéses munka kidolgozás-
ával vállalmi, s azt e tekintetben szükséges közeleb-
érsekezés végett ide rövid időre felrándulván, en-
gem látogatásával szerencséltetni szíveskedjék.

Nagyságodnak becses válaszát forduló posta-
val várva, őszinte tisztelettel maradok

Nagyságodnak

Bécsben 1863. január 24.

leköteleztett szolgája

Gf Forgách Antal

Vett. jan. 30. 63

247

88.

Nagyságos királyi Tanácsos Ur!

Nagyságodnak abbeli készségéért, melyel a sz. István-rend emlékkönyvének kidolgozását elvállalni szíveskedett, ezennel őszinte köszönetemet nyilvánítva; feladatának idejének meghatározását egészen saját tetszésére bizom.

Őszinte kiváló tisztelettel maradván

Nagyságodnak

Bécs 1863 január 28-kán.

leköszelezett szolgája

Ipolyi Arnold

Vitt. mart. 28 63

89.

248

Nagyságos királyi tanácsos Ur!

Nagyságod utóbbi itt léte alkalmával szivesked[ett] nagyméltóságu főkanczellár urnak megigérni, a sz. István-rend százados ünnepére szerkesztendő" emlékkönyv vázlatának beküldését; mi mindedd[ig] meg nem történvén, felsőbb meghagyás folytán van szerencsém Nagyságodat szives igéretének mielőbbi beváltására tisztelettel jesen felkérni.

Nagyságodnak

Bécs 1863. márczius 27

alázatos szolgája
Somossy József
elnöki udvari titkár.

Lett m. 30 Marc. 31.
Carl vel dedit 27/29. D.

Vienj l. 1863.

249

90.

Nagyságos királyi Tanácsos Úr!

Nagyméltóságú főkamarásellár ur Nagyságodnak a sz. István-rend emlékkínpes ügyében multhó végén vett értesítését a legnagyobb köszönettel fogadta, s várva várta a költségvetéseket, melyeknek rövid idő alatti beküldését Nagyságod levele végén megígérni méltóztatott; reménylvén, hogy az összes tervet legfelsőbb jóváhagyás alá terjesztheti s annak folytán a munkát megkezdetheti.

Minthogy azonban a költségvetések mai napig sem érkeztek be, ő nagyméltósága Nagyságodat az idő rövidsége miatt a költségvetések haladéktalan beküldésére kéreti, elvárván, hogy Nagyságod őt a

netalán fenforgó akadályokról jelen levelem vétele után
tüstént értesíteni szíves leend.

Alig vélem szükségesnek megemlíteni, hogy Ő
nagyméltósága a költségvetésbe Nagyságod tiszteletdíját is befoglalva látni óhajtja.

Ki egyébiránt uri kegyeibe ajánlott, kiváló tisz-
telettel maradok

Nagyságodnak

Bécs 863 april 29.

alázatos szolgája

Somossy József

Vett. jún. 13. 67

92
64. 8. r.

91.

Nagyságos Úr!

Nagyságodnak a ez. Szalvián-rend százados ünnepe alkalmából szerkesztendő emlékkönyv iránt tett javaslatait legfelsőbb helyre felterjesztvén, Ő sz. és ap. kir. Felsége f. hó 8án kelt legfelsőbb határozványával legkegyelmesebben megparancsolni méltóztatott, hogy a kérdéses emlékkönyv csupán latin nyelven szerkesztessék, s abba diecső emlékü Maria Theresia császárné és királyné velős életleiratásán kivül csak a rend rövid történeti rajza, az alapszabályok szövege, továbbá a nagymesterek és főpapok névsora, végre a rend összes pitéreinek és tisztviselőinek idővonr szerinti lajstroma pótlások fel, azon méltóságok kijelelésével, melyeket az adományozás idejekor viseltek.

Miről Nagyságodat kellő tájékozás s az idő rövidsége tekintetéből a munka megkezdésére szükséges előkészületek megtétele végett oly megjegyzéssel vétetek értesiteni, miszerint a mü kiállitása s a Nagyságod által javasolt módoni feldiszitése iránt, legfelsőbb parancs folytán egyuttal a sz. k. államnyomda igazgatójával értekezem.

Nagyságodnak

Bécsben 1867 junius 12én

Készkötelessége

Szalay Bonton

Nagyságos

Wolday Ferencz kir. tanácsos és egyetemi tanár Urnak

Vaj. 5. 1867)

257

92.

Nagyságos Ur!

Mult hó 12-kén 32 sz. a. kelt hivatalos levelemben volt szerencsém Nagyságoddal közölni azon tervet, melyet Ő Felsége a sz. István-rend emlékkönyvének belszerkezete tekintetében legkegyelmesebben jóváhagyni méltóztatott.

Habár a jóváhagyott terv szerint az emlékkönyv terjedelme tetemesen rövidítve, e kidolgozása is könnyítve van, mindamellett mélyen attól kell tartanom, hogy tekintve azon hosszas időt, melyet a munka fényes kiállítása előreláthatólag igénybe veend, az irodalmi anyag szolgáltatása, ha az minél előbb nem történik, az egésznek kellő időbeni elkészülését lényegesen gátolni fogja.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Ezen aggodalomtól elszelve, kényszerülve érzem magamat, Nagyságodat felkérni annak mielőbbi szíves kijelentésére, hogy a körünk történt szóbeli megállapodáshoz képest mikor szándékozik Nagyságod ide felutazni a munka megkezdése végett; – nemkülönben hogy mikorra reményli Nagyságod a kéziratot a sorok megkezdhetése végett a nyomdának átadhatni? mely e részben hozzám már kérdést intézett.

Becses válaszának elvárása mellett őszinte tisztelettel maradok

Nagyságodnak

Bécs 1863. julius 4.

leköszelezettje.

Ferenczi Károly

Bécs Sept. 8. 1863
Vett Sept 10.

93.

252

Nagyságos Úr!

Hivatkozva Ő Nagyméltósága a főkancellár Urnak leveleire, melyekben Nagyságodat felszólította, sőt parancsban Nagyságodat magas megnagyás folytán nyolcz és szüntelen kéri, hogy Ő Nagyméltóságát e napokban minden bizonnyal megláthatni szíveskedjék.
Ki is egyébiránt kitűnő tisztelettel marad:
Dok

Nagyságodnak

Felsőrsekre napjától
nem közölni kérem

alázatos szolgája
Mérey Sándor
udv. s ckr. főtanácsos

Vitt. ort. 16. 63

94.

Nagyságos Úr!

Nagyságod kéréselmében képest a Pest Pesten
lévő irattárából a Nagyságod által kijelelt ügy-
darabokat lemásoltatván, ezen másolatokat a
lend alapszabályainak egy latin példányával
együtt idemellékelve Nagyságodnak oly megjegyzé-
sel küldöm át, hogy az alapszabályokat kellő hasz-
nálat után a m. tk. egyetem könyvtárába tétessék.

Nagyságodnak

Pesten 1863 október 11én

kész szolgája

Greguss Antal

46
Vett. okt. 16. 63

94.

Nagyságos Úr!

Nagyságod kérelmében képest a Tek. Tanács rendi jiattárából a Nagyságod által kijelelt ügydarabokat lemásoltatván, ezen másolatokat a rend alapszabályainak egy latin példányával együtt idemellékelve Nagyságodnak oly megjegyzéssel küldöm át, hogy az alapszabályokat kellő használat után a m. Cs. egyetem könyvtárába tétessék.

Nagyságodnak

Bécsben 1863 oktober 14én

készséges kötelese

Fraydl Antal

Nagyságos

Tolody Ferenc úr királyi tanácsos és egyetemi tanár Urnak

55
vii 9.c.

95.

Nagyságos Úr!

Szent István apostoli király jeles rendjével kitüntetett egyéneiről készített és az említett rend százados ünnepe alkalmából kiadni szándékolt emlékkönyv szerkesztése végett Nagyságoddal közlött névjegyzékre ennek bővebb átvizsgálása végett — szükségem lévén felkérem Nagyságodat, miszerint ezen névjegyzéket forduló postával néhány napi használatra nekem visszaküldeni szíveskedjék.

Nagyságodnak
Pécs 1863 évi December 1-jén

készkötelese.

Fraknói Vilmos

Vk. dec 3.

Nagyságos Toldy Ferencz királyi tanácsos s egyetemi tanár urnak

Pesten

Vett. dec. 18 1863

59
1821 gr.

96.

Nagyságos királyi tanácsos Úr!

A szt István rend vitézeinek névjegyzékét, melyet Nagyságod folyó hó 2-kán kelt becses soraival kozám visszaküldeni szíves volt - kiigazíttatván és egy újabbi névjegyzéket készíttetvén, ezeket ide mellékelve oly megjegyzéssel küldöm át Nagyságodnak, hogy az újonnan visztázottat annak helyében Nagyságod munkálatával együtt nekem visszaküldeni ne tessék, teljesítsék.

2 példány.

Nagyságodnak

Pécs 1863 ik December 17

kész kötelese

[signature]

Nagyságos Tolvaj Sándor királyi tanácsos és egyetemi tanár urnak

Pesten

6
1881 9r.

97.

Nagyságos Úr!

Hentől biztosabban hittem és vártam, hogy Nagyságod a Szt István apostoli király jeles rendjének ünnepére kiadni szándékolt emlékkönyének szerkesztését az igért időre bevégezni fogja, és ebbeli munkálatának tisztázott kéziratát nekem bekülendi, annál váratlanabb volt e. hóban nekem Nagyságod f. é. január hó 31-ről kelt becses levelének tartalma, mely szerint sajnálkozva kellett értesülnöm, miszerint közbejött betegség által eddig gátoltatott ez iránt adott szavát beváltathatni.

Habár Nagyságod megnyugtatásomra értesít, miszerint ezen betegség okozta elmaradás után, ezentúl kettőztetett erővel azon lesz, miszerint az elkészített kéziratát még e hó végéig elébb letisztázva nekem felküldhesse, mégis kell tartanom aggódnom, hogy ebbeli igérete mellett is, az ünnepély napjára kiadni szándékolt emlékkönyv, annak idejére el nem készülhet, minthogy szerkesztett munkálatát, mielőtt nyomtatás alá kerülhet, előbb még Ő cs. kir. apostoli Felségének, legmagasabb jóváhagyás végett felterjesztni tartozom.

Miért is ebbeli aggodalmam folytán

kirchner Dome alle erforderlichen Vorsichtsmaßregeln getroffen worden seien. — Der Herr Graf Dominik Teleky und Dr. Knöpfler laden als Vizepräsident und Sekretär die Akademie zu der demnächst in Marosvásárhely abzuhaltenden Versammlung der ungarischen Aerzte und Naturforscher ein. Die Academie wird durch mehrere Miglieder vertreten sein. Die Herren Stoczk und Petzval empfehlen der Akademie die vom Professor Vész eingereichte deskriptive Geometrie zur Herausgabe. — In der vorigen Sitzung wurde beschlossen, das Bildniß des verewigten Sekretärs Ladislaus Szalay auf Kosten der Mitglieder der Akademie für den Sitzungssaal anfertigen zu lassen. Die Ausführung dieses Beschlusses wurde nun dem Präsidium anheimgestellt. Schließlich wurden als neue Spenden für den Akademiepalast angemeldet: die in diesen Blättern bereits angezeigte Spende von 4000 Gulden des Herrn Grafen Moriz Esterházy, und ein Legat von 100 Gulden des Herrn Ferenczy, ehemaligen Bürgermeisters von Stuhlweißenburg.

* Der bisherige Professor der ungarischen Geschichte an der hiesigen Universität, Dr. Johann Reisinger, ist um seine Pensionirung eingeschritten, und hat in Folge dessen, wie der „P. Hirnök" mittheilt, die philosophische Fakultät Herrn Árpád Kerékgyártó mit der Supplirung dieser Professur betraut.

* Der gewesene Hofkanzler Graf Anton Forgách befindet sich gegenwärtig in Gacs, woselbst er am 16. d. M. im gräflichen Kastell von den Honoratioren, der Geistlichkeit und den Bürgern des Ortes bewillkommt wurde. In einer Antwort auf die vom dortigen Propst gehaltene Begrüßungsrede äußerte sich Se. Exzellenz dem „Hirnök" zufolge, er sei nach längerer Krankheit hieher gekommen, um Erholung zu finden. Er habe sich zurückgezogen, um mit sich selbst in Uebereinstimmung zu bleiben. „Wenn nichts Anderes", schloß der Graf, habe ich die Ehre nach Hause gebracht und kann beruhigt die Hand aufs Herz legen, im Bewußtsein, daß ich meiner Vorfahren nicht würdig wäre, wenn ich meinem Könige nicht treu gedient hätte, und ebenso bemüht gewesen wäre, auch zu handeln für mein Vaterland. Doch es gibt Momente, wo der Patriot, der Staatsmann mit sich abrechnen muß, und wo es der zweckmäßigste Schritt, den er thun kann, zurückzutreten. So und nicht anders mußte auch ich thun."

* Bischof [illegible]

MTAK - KÉZIRATTÁR

MAGYAR IRODALOM
LEVELEZÉS

4.º

65.

TOLDY FERENC
LEVÉLTÁRCÁJA

X. „F"

VEGE